

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra kriminalistiky

**Kriminalistické stopy z pohledu základního útvaru
Policie České republiky**

Bakalářská práce

Forensic traces from the perspective of the basic unit
of the Police of the Czech Republic

Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE
Mgr. Štěpán Kremlička

AUTOR PRÁCE
Tomáš Fojtík

PRAHA
2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu literatury.

V Tiché, dne 13. 03. 2023

Tomáš Fojtík

Poděkování

Děkuji vedoucímu práce panu Mgr. Štěpánu Kremličkovi za vedení mé práce, za trpělivost, cenné rady a za umožnění si dané téma vůbec vybrat. Dále bych rád poděkoval mé partnerce za shovívavost při zpracovávání této bakalářské práce

Anotace

Téma bakalářské práce Kriminologické stopy z pohledu základního útvaru Policie České republiky se zaměřuje na práci s kriminologickými stopami od jejich vyhledání na místě činu, následné zajištění, zadokumentování a jejich zkoumání. V praktické části byly použity metody dotazníku a rozhovoru, které měly za cíl zjistit, zda kriminologické stopy zajištěné základním útvarem nebo zajišťované kriminologickým technikem pro základní útvar Policie České republiky mají stejné postavení, v celém procesu jejich zkoumání jako kriminologické stopy vyhledávané a zajišťované pro jiný než základní útvar policie. Tato bakalářská práce prokázala, že skutečně kriminologická stopa základního útvaru má stejné postavení, jako každá jiná kriminologická stopa.

Klíčová slova

Kriminologická stopa, vyhledání, zajištění, zkoumání, kriminologický technik, policista odpovědný za ohledání, policejní orgán, trestný čin

Annotation

The theme of the bachelor thesis Criminalistic traces from the point of view of the basic unit of the Police of the Czech Republic is focused on their work with criminalistic traces including the search for the evidence at a crime scene, collection of traces, their further documentation and examination. In the practical part questionnaire and interview methods are used, which aim to find out whether the criminalistic traces provided by the basic unit or collected by a forensic technician for the basic unit of the Police of the Czech Republic have the same status, in the entire process of their investigation as criminalistic traces searched and provided for other than the basic police unit. This bachelor thesis proves that the criminalistic trace of the basic unit genuinely has the same status as any other criminalistic trace.

Keywords:

Criminalistic trace, search, collection, investigation, forensic technician, police officer responsible for investigation, police authority, crime

Obsah

1.	Úvod	7
2.	Historie kriminalistiky	8
3.	Kriminalistická stopa	9
3.1.	Význam kriminalistických stop	10
3.1.1.	Kriminalisticko technický význam	10
3.1.2.	Kriminalisticko taktický význam	10
3.2.	Rozdělení kriminalistických stop	11
3.2.1.	Paměťové stopy	11
3.2.2.	Materiální stopy	12
3.2.3.	Mikrostopy	13
3.3.	Daktyloskopie.....	14
3.4.	Trasologie	16
3.5.	Mechanoskopie	18
3.6.	Odorologie	20
3.7.	Biologie	22
3.8.	Zajišťování kriminalistických stop.....	23
4.	Legislativa při zacházení se stopou	24
4.1.	Věcná příslušnost šetření a prověřování trestných činů.....	26
5.	Znalecká pracoviště	27
5.1.	Kriminalistický ústav	27
5.2.	Odbor kriminalistické techniky a expertiz	27
5.3.	Oddělení kriminalistické techniky	28
6.	Kriminalistické zkoumání.....	30
6.1.	Odborné vyjádření	31
6.2.	Znalecký posudek	31
7.	Praktický postup policisty základního útvaru	32
7.1.	Oznámení	32
7.2.	Práce na místě.....	33
7.3.	Ohledání místa činu z procesního hlediska.....	34
7.4.	Ohledání místa činu z praktického hlediska.....	35

7.5. Práce se stopou	35
8. Praktická část	39
8.1. Dotazníkové šetření	39
8.1.1. Dotazník	43
8.1.2. Dotazník vyplněn autorem bakalářské práce.....	53
8.2. Rozhovory.....	54
8.2.1. Rozhovor 1	54
8.2.2. Rozhovor 2	56
8.2.3. Rozhovor 3	58
8.2.4. Vyhodnocení rozhovorů.....	60
9. Závěr	61
10. Seznam literatury	63
11. Přílohy	65

1. Úvod

Tato práce pojednává nejen o vyhledávání a zajištění kriminalistické stopy, ale také potom o dalších fázích navazujících při práci s kriminalistickou stopou, protože po řádném zajištění stopy, je nutno také s touto stopou pracovat dále a to nejen v rámci odborného zkoumání, ale rovněž také její zpracování na základním útvaru policie, aby mohla být zkoumána, byla vyhodnocena jako stopa upotřebitelná a mohla tak plnit důkazní roli v trestním řízení ke zjištění osoby pachatele a jeho následného potrestání. V tomto případě hovoříme o kriminalistickotechnickém významu kriminalistické stopy. Pokud se stane stopa neupotřebitelnou, tak její význam zde nekončí, protože taková stopa může plnit roli kriminalistickotaktickou.

Všechny fáze práce s kriminalistickou stopou jsou důležité a to od pečlivého zajištění, kterému bezesporu předchází důsledné vyhledání stopy, přes procesní zpracování, až po znalecké či odborné zkoumání. Každá fáze práce se stopou má svá úskalí, která mohou kvalitu či upotřebitelnost kriminalistické stopy znehodnotit.

Jak již název práce napovídá, jedná se o zpracování kriminalistické stopy z pohledu základního útvaru Policie České republiky, tedy nejčastěji obvodního oddělení nebo místního oddělení. Na těchto základních útvarech se nejčastěji setkáváme s trestnými činy respektive přečiny, jejichž věcná příslušnost je dána interními akty řízení policie. Přečinů ve věcné příslušnosti obvodního oddělení je řada, ale co se týče množství kriminalistických stop zajištěných na místě činu, tak zde nepochybně co se týče četnosti výskytu kriminalistických stop, je na prvním místě krádež vloupáním.

Cílem této bakalářské práce je zjistit, zda kriminalistické stopy zajištěné základním útvarem nebo zajišťované kriminalistickým technikem pro základní útvar Policie České republiky mají stejné postavení, v celém procesu jejich zkoumání jako kriminalistické stopy vyhledávané a zajišťované pro jiný než základní útvar policie. Tato bakalářská práce prokázala, že skutečně kriminalistická stopa má stejné postavení, jako každá jiná kriminalistická stopa.

2. Historie kriminalistiky

Kriminalistika je velmi rozsáhlá věda se svými mnoha obory, ale za zmínku stojí si připomenout pár důležitých milníků v nejdůležitějších odvětvích kriminalistiky, které jsou důležitou součástí této vědy. Protože již od pradávna se lidé zajímali o dermatoglyfické útvary na svých rukou, hrála nejdůležitější roli bezesporu tedy ve vývoji kriminalistiky daktyloskopie, která je v dnešním pojetí definována jako nauka, která zkoumá otisky papilárních linií na koncových člancích prstů, ale nejen na koncových člancích prstů, ale také to jsou papilární linie na koncových člancích prstů u nohou, dlaních a rovněž papilární linie na chodidlech osob. Ale ještě předtím než se stala daktyloskopie metodou využívanou v kriminalistické praxi, byly její principy známy již před tisíci léty a to zejména v čínských kulturách jež panovníci stvrzovali pravost vydávaných dokumentů svými otisky prstů, protože již tehdy čínská kultura věděla o existenci jedinečných papilárních linií, ačkoliv bez dalšího vědeckého poznání. Panovníci, později i obchodníci používali otisku palce ke stvrzení pravosti svých dokumentů.¹

V různých publikacích se můžeme dočíst o různých směrech vývoje ještě neznámého oboru daktyloskopie, ale prakticky se tento vývoj nikterak významně neměnil, kdy počátky již daktyloskopie můžeme zaznamenat od roku 1823, jež český vědec Jan Evangelista Purkyně, který se zabýval papilárními liniemi na koncových člancích prstů. J. E. Purkyně poprvé popsal základní vzory papilárních linií a klasifikoval je do 9 vzorů, avšak ještě bez budoucího úmyslu použít tyto jedinečnosti papilárních linií k identifikaci osoby.²

Dalším milníkem ve vývoji daktyloskopie je určitě rok 1856, ve kterém antropolog Giesen Welker poprvé zhotovil barevný otisk papilárních linií na papír. O tomto roce hovoříme jako o milníku proto, protože to bylo první zadokumentované vytvoření otisku papilárních linií na papír. Stejně však

¹ SVOBODA, Ivo a kol. *Kriminalistika*. Ostrava: KEY Publishing, 2016. ISBN 978-80-7418-259-4, s. 57.

² KURILOVSKÁ, Lucia, Ivo SVOBODA a kol. *Kriminalistika*. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2017. ISBN 978-80-8054-724-0, s. 15.

jako J. E. Purkyně, zde stále ještě nebyl úmysl pro budoucí využití k identifikaci osob. Významný posun přišel až v roce 1880, kdy anglický vědec Francis Galton prokázal jedinečnost papilárních linií, čímž se nemalou měrou zasloužil o aplikaci daktyloskopie do kriminalistiky. Až skotský lékař Henry Faulds přišel s myšlenkou, použít k identifikaci pachatele právě otisku prstu. Tento zásadní průlom tedy přišel v roce 1888, kdy zmíněný lékař objasnil dvě krádeže za užití identifikace pomocí otisků prstů, protože právě Faulds prosazoval myšlenku, že zjištěné otisky prstů na místě činu, můžou v případě srovnávacího materiálu vést ke zjištění totožnosti pachatele. ³

V Praze bylo v roce 1901 zřízeno první Daktyloskopické oddělení na zjišťování totožnosti osob pomocí otisků prstů. Následně již po celé Evropě, ale nejen v Evropě docházelo k dalším dílčím posunům v daktyloskopii. Daktyloskopie zaujala své důležité místo kriminalistické praxi.

Přes neopomenutelný přínos všech vědců k jednotlivým oborům kriminalistiky, je za zakladatele či tvůrce oboru kriminalistiky je nejčastěji v literatuře zmiňován rakouský, právník a profesor ve Štýrském Hradci Hans Gross, který v roce 1893 vydal knihu Příručka pro vyšetřovací soudce, policejní úředníky, policisty, což měl být počátek kriminalistiky.

3. Kriminalistická stopa

Definici kriminalistické stopy popisuje Brunová takto: „*Působí-li na sebe současně dva nebo více objektů, dochází ke vzájemnému předávání informací o jednotlivých objektech navzájem.*“ ⁴ V jiných publikacích se můžeme dočíst i jiné definice, ale tři podmínky jsou obsaženy ve všech definicích a to že:

- Odraz (změna) musí být v souvislosti s kriminalisticky relevantní událostí .

³ KURILOVSKÁ, Lucia, Ivo SVOBODA a kol. *Kriminalistika*. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2017. ISBN 978-80-8054-724-0, s. 15, 16.

⁴ BRUNOVÁ, Markéta. *Dokazování trestné činnosti: s využitím kriminalistických stop a identifikace*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2019. Eupress. ISBN 978-80-7408-196-5, s. 7.

- Odraz (změna) musí existovat alespoň od svého vzniku do zajištění.
- Odraz (změna) musí být vyhodnotitelná současnými kriminalistickými metodami a prostředky.⁵

Pojem „stopa“ je obecný pojem, který může zahrnovat i stopy v nemateriálním světě a proto pojem „kriminalistická stopa“, je stopa, kterou lze zkoumat současnými kriminalistickými metodami.⁶

V kriminalistické praxi však stopu lze nazvat čímkoliv co má příčinnou souvislost s protiprávním jednáním pachatele nebo také jiných osob a tato stopa má vést k identifikaci osoby pachatele.

3.1. Význam kriminalistických stop

3.1.1. Kriminalisticko technický význam

O kriminalisticko technickém významu kriminalistické stopy, nebo také můžeme hovořit o procesní hodnotě kriminalistické stopy se jedná v případě, že stopa je v souvislosti s kriminalisticky relevantní událostí a je možné podle této stopy identifikovat osobu, věc jež stopu vytvořily. Například se může jednat o daktyloskopický otisk na místě činu, který je vyhledán, zajištěn podle interních aktů řízení, zadokumentován podle právních a interních předpisů, odeslán ke zkoumání a na základě zkoumání bude učiněn závěr, že lze otisk zajištěný na místě činu identifikovat za užití srovnávacích materiálů s konkrétní osobou.

3.1.2. Kriminalisticko taktický význam

V případě, že kriminalistická stopa nemá svůj kriminalisticko technický význam, jak bylo popsáno výše, může mít za to kriminalisticko taktický význam a to, že nám může podat informaci např. o počtu pachatelů, způsobu dopravy na místo činu,

⁵ BRUNOVÁ, Markéta. Dokazování trestné činnosti: s využitím kriminalistických stop a identifikace. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2019. Eupress. ISBN 978-80-7408-196-5.

⁶ SVOBODA, Ivo a kol. Kriminalistika. Ostrava: KEY Publishing, 2016. ISBN 978-80-7418-259-4, s. 35.

popřípadě příchod na místo činu a jeho odchod z místa. Hodnota takové stopy může být pro objasnění trestného činu velmi významná a má proto svoji roli.⁷

3.2. Rozdělení kriminalistických stop

Podle Strause není žádný ucelený systém rozdělení kriminalistických stop, který by byl uznáván kriminalistickou společností. To potvrzuje i další literatura, kde se můžeme dočíst o různých způsobech dělení kriminalistických stop. V čem se však různé literatury shodují, včetně Strause, že kriminalistické stopy lze rozdělit v základní rovině na stopy materiální a stopy paměťové.⁸

3.2.1. Paměťové stopy

Vznikají ve vědomí osoby člověka a to zprostředkovaně za využití lidských smyslů, tedy zrak, sluch, čich, chuť a hmat. Tyto paměťové stopy mohou být krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé nebo také trvalé. Paměťové stopy jsou velmi specifické, protože záleží na dispozici jedince, který je nositelem takové stopy, jak je schopen vnímat dění kolem sebe, fixovat dění kolem sebe, vybavení si a reprodukce informací, které jsou paměťovou stopou. Například osoba, která je nevidomá, nemůže podat informaci, jinak získanou zrakovým smyslovým vnímáním, ale naopak může podat mnohem detailněji informaci získanou sluchem, čichem, hmatem a chutí. Paměťová stopa nelze využívat opakovaně, protože opakované výslechy osoby může mít vliv na zkreslený obsah paměťové stopy. Paměťovou stopu nelze získat po smrti člověka.⁹

Paměťová stopa může mít povahu důkazu, když je procesně zachycena na protokol např. o výslechu svědka, podezřelého apod. Tímto je dána procesní hodnota paměťové stopy. Paměťovou stopu můžeme zajistit i na místě činu, kdy vytěžujeme svědky na místě události, a ačkoliv taková paměťová stopa nemá

⁷ MUSIL, Jan, KONRÁD Zdeněk a SUCHÁNEK Jaroslav. Kriminalistika. Praha: C.H. Beck, 2001. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 80-717-9362-0, s. 75.

⁸ STRAUS, Jiří. *KRIMINALISTICKÉ STOPY S BIOMECHANICKÝM OBSAHEM: Kriminalistické stopy odrážející funkční a dynamické vlastnosti a návyky působícího objektu*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2001, s. 7.

⁹ STRAUS, Jiří. *KRIMINALISTICKÉ STOPY S BIOMECHANICKÝM OBSAHEM: Kriminalistické stopy odrážející funkční a dynamické vlastnosti a návyky působícího objektu*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2001, s. 8, 9.

procesní hodnotu, může mít hodnotu taktickou v případě pátrání po horké stopě pachatele může mít zásadnější význam. Vybavení paměťové stopy může být ale v mnoha případech velmi problematické, může se jednat o posttraumatickou stresovou poruchu, osoba mohla být v době vnímání informace pod vlivem alkoholu, omamných a psychotropních látek či jiné návykové látky apod.

3.2.2. Materiální stopy

V publikacích popisující kriminalistické stopy se můžeme setkat s řadou dělicích systémů kriminalistických stop materiálních, ale pro účely dokazování v trestním řízení základního útvaru Policie ČR postačuje rozdělení stop podle základní informace, kterou nám poskytuje:

- Informace o struktuře vnější stavbě objektu (stopy daktyloskopické, mechanoskopické, trasologické apod.)
- Informace o struktuře vnitřní stavby objektů (stopy biologické chemické, defektoskopické)
- Informace o funkčních a dynamických vlastnostech (hlas, chůze, ruční písmo)

Materiální stopy v některé literatuře mohou být nazvány i jako kriminalistické stopy látkové. Materiální stopy můžeme ještě rozdělit na stopy viditelné a latentní.

- Viditelné stopy – typické viditelné stopy jsou mechanoskopické, balistické, většina stop trasologických, řada stop biologických, ale i mezi těmito lze mít řadu stop latentních. Mezi stopy viditelné můžeme zajisté zařadit i stopy daktyloskopické. Viditelné stopy lze zjistit pouhým pohledem a nepotřebují speciálních kriminalistickotechnických prostředků ke zviditelnění.
- Latentní – v omezeném počtu případů lze vyhledat pouhým okem a to při šikmém nasvícení v tomto případě pak prašných stop na podlaze,

masné daktyloskopické stopy apod. Ve většině případů je potřeba ke zviditelnění různých kriminalistickotechnických prostředků.¹⁰

3.2.3. Mikrostopy

Další významnou skupinou kriminalistických stop jsou mikrostopy. Vývojem kriminalistických technik vedoucí k identifikaci pachatele, docházelo také ke zvyšování úrovně poznání pachatelů o práci policie, jejich kriminalistických technik, které se ještě vlivem rozvoje internetu se tak prohloubily, že pachatelé vyvíjejí velkou snahu o vytvoření co nejméně stop na místě činu. V dnešní době je velmi rozšířený fakt, že použitím ochranných rukavic, nedochází k přenosu otisku prstů. Ovšem i tato skutečnost, že pachatel použije při páchání trestného činu ochranné rukavice, může mít tato stopa kriminalisticko taktickou hodnotu, protože může napovědět, že se nejedná o prvopachatele trestného činu, že použitím ochranných rukavic jednal v rozmyslu, trestný čin spáchat. Nejsou to jen ochranné rukavice, ale také i znalost pachatelů techniky trasologie, kdy může při trestném činu použít návleky na boty. Při páchání trestného činu nebo bezprostředně po činu kriminalistické stopy po svém jednání zničit, nebo alespoň znemožnit její vyhledání anebo následně zajištění.¹¹

Mikrostopy se charakterizují zejména tím, že:

- zničení těchto stop je téměř nemožný
- pachatel těžce svou činností ovlivní vytvoření těchto mikrostop – vznikají bez vědomí pachatele

Jak již ze samotného názvu napovídá, mikrostopa je tvořena odrazem kriminalistických stop materiálních a jsou zpravidla pouhým okem nepozorovatelné.

¹⁰ PORADA, Viktor a Jiří STRAUS. *Kriminalistické stopy: teorie, metodologie, praxe*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-396-4, s. 321.

¹¹ PORADA, Viktor a Jiří STRAUS. *Kriminalistické stopy: teorie, metodologie, praxe*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-396-4, s. 270.

Protože jsou mikrostopy na místě činu těžce zpozorovatelné, bylo nutné i pro jejich vyhledávání, zajišťování, zkoumání a vyhodnocování vypracovat kriminalistické metody. Ke zkoumání těchto kriminalistických stop se užívají převážně mikroskopy.

Za mikrostopy považujeme například nečistoty pod nehty pachatele nebo také poškozeného, textilní vlákna, povýstřelové zplodiny apod.

3.3. Daktyloskopie

Již v úvodu této práce je pojednáno o historii daktyloskopie, která je pro kriminalistiku stále významná a měla zásadní vliv na kriminalistickou identifikaci z pohledu vývoje různých kriminalistických metod a proto je druhou nejstarší kriminalistickou metodou využívanou v kriminalistické praxi. Daktyloskopie se zabývá papilárními liniemi člověka, na článcích rukou, dlaních, prstech na nohu a chodidlech. Jak bylo řečeno, zabývá se papilárními liniemi člověka a to z důvodu, že pouze člověk je nositelem těchto specifických útvarů kůže a nemá je žádný jiný tvor.

Obrázek 1: Schéma stavby kůže s papilárními liniemi

Zdroj: Straus, 2008

Daktyloskopie je založena na axiomech, tedy vědeckých poznatcích, které formuloval koncem 19. století Francis Galton, tak že papilární linie mají tyto zákonitosti:

- Jedinečné a neopakovatelné – na světě nemůžou existovat dvě osoby, které by měly stejné obrazce papilárních linií. Ani jednovaječná dvojčata, která mají stejnou DNA, nemají shodu v těchto obrazcích. Studie prokázala, že pravděpodobnost, kdyby dvě osoby měly shodné otisky prstů je tak malá, že pro kriminalistiku je zcela zanedbatelná.
- Relativně neměnné v průběhu života – studiem bylo prokázáno, že papilární linie se začínají utvářet již ve 4. měsíci vývoji lidského plodu a ukončí se v 6. měsíci vývoje. V tomto okamžiku jsou již vytvořeny papilární linie na ruce i nohou. Pojem relativně neměnný v průběhu života proto, protože v případě poranění části těla, s papilárními liniemi může dojít k defektu pokožky takovým způsobem, že papilární linie se poškodí, což může být zejména poraněním, kdy vznikne jizva, ale i tato jizva může později hrát svou roli v identifikaci osoby. Není to ovšem jen poranění, ale může to být i různé onemocnění kůže, které znemožní daktyloskopické zkloumání.
- Neodstranitelné – papilární linie se utvářejí v zárodečné vrstvě pokožky a pokud by mělo dojít k trvalému odstranění papilárních linií, musel by se provést zásah až do této vrstvy pokožky, což by vyžadovalo nejspíše lékařský zásah. Pokud by osoba chtěla odstranit papilární linie z povrchu kůže tento zásah je dočasný, protože papilární linie znovu dorostou do původního tvaru.¹²

Podle charakteristických znaků papilárních linií a jejich nepravidelností můžeme jednotlivé otisky prstů osob rozlišit. Tyto znaky se nazývají daktyloskopické markanty. Takovými daktyloskopickými markanty může být např. můstek, očko, háček, dvojité vidlice, zkřížení a další.

Obrázek 2: Daktyloskopické markanty
Zdroj: Pješčák, 1985

¹² KURILOVSKÁ, Lucia, Ivo SVOBODA a kol. *Kriminalistika*. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2017. ISBN 978-80-8054-724-0, s. 49, 50.

Podle výskytu počtu markantů rozlišujeme daktyloskopické stopy jako:

- Upotřebitelné 10 a více markantů
- Částečně upotřebitelná 7 až 9 markantů
- Neupotřebitelná méně než 6 markantů

Pokud daktyloskopická stopa je neupotřebitelnou, neztrácí na své kriminalistickotaktické hodnotě, protože ačkoliv stopa není vhodná pro individuální identifikaci pachatele, tak nám naopak může zúžit okruh pachatelů, které daný skutek nespáchaly. Výše uvedené rozdělení upotřebitelnosti daktyloskopických otisků platí pro Českou republiku, protože v jiných zemích může být počet markantů pro upotřebitelnost daktyloskopické stopy různý. Například v Itálii je minimální počet markantů 17 a naopak v Rusku je minimální počet markantů stanoven na 7 markantů.¹³

Daktyloskopická kriminalistická stopa pokud není viditelná provede se její zviditelnění za pomoci daktyloskopického prášku a následně se zajistí fotograficky a také na daktyloskopickou želatinovou fólii. Daktyloskopická fólie může být černá nebo bílá a použije se daná barva podle použitého daktyloskopického prášku ke zviditelnění daktyloskopické stopy, tak aby zajištěný otisk byl kontrastní vůči fólii.

Sbírka daktyloskopických otisků osob pachatelů je uložena v informačním systému AFIS.

3.4. Trasologie

Je obor, který se zabývá vyhledáváním, zajišťováním a zkoumáním zejména bosých, ale i obutých nohou osob, dopravních prostředků a jiných dalších stop obdobného charakteru. Nemusí to být tedy jen stopy člověka, ale také i právě dopravních prostředků nebo i zvířat. Obor trasologie zkoumá tyto stopy pokud

¹³ STRAUS, Jiří. *Kriminalistická technika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-052-9, s. 48, 49.

v nich jsou zobrazeny znaky vnější struktury objektu a nebo nesou informace o biomechanickém obsahu.

Nejčastější druhy trasologických stop:

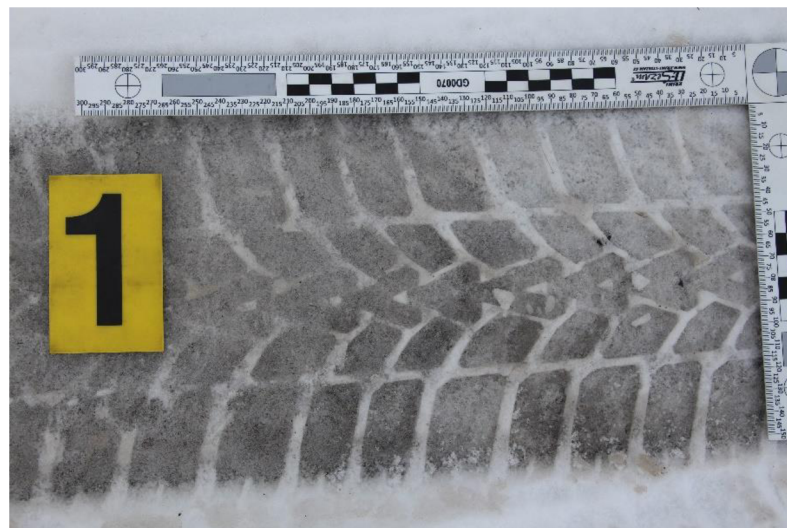
- stopy bosých nohou člověka – pokud nelze daktyloskopicky zkoumat, zařazujeme tyto stopy právě mezi stopy trasologické
- stopy obuvi – nejčastější kriminalistické stopy po stopách daktyloskopických. Zkoumáním může být určen druh obuvi a také v případě kvalitní trasologické stopy a srovnávacího materiálu, může dojít k identifikaci konkrétní obuvi pachatele. Trasologická sbírka podešví obuvi je uložena v počítačovém systému TRASIS, vyvinutý Kriminalistickým ústavem Praha.
- stopy bipedální lokomoce – stopy po chůzi člověka respektive jakékoliv přemístování člověka. Z těchto stop můžeme zjistit, zda-li pachatel používá ortopedické pomůcky, zda-li přenášel břemeno, běžel, skákal apod.
- stopy dopravních prostředků – identifikace vozidel podle pneumatik, ve většině případů pouze identifikace druhu pneumatik, jen ve výjimečných případech individuální identifikace vozidla
- stopy zvířecí – využíváno výjimečně, využití k identifikaci druhu zvířete
- stopy částí lidského těla nepokrytými papilárními liniemi - může se jednat o stopy ucha, pěstí, nosu, rty apod. spíše kriminalisticko taktický význam této trasologické stopy
- stopy po přemístování objektů – většinou stopy po odstranění předmětů, rovněž kriminalisticko taktický význam.¹⁴

Při vyhledávání trasologických stop, musíme být opatrní při pohybu na místě činu, aby nedošlo k poškození nebo úplnému zničení trasologických stop. Proto pokud to není nevyhnutelně nutné, např. policejní hlídka na místě činu provádí neodkladné úkony jako ochrana života nebo zadržení pachatele, na místo činu se nevstupuje nebo pokud to je nutné a policista do prostoru vchází, upozorní kriminalistického technika na směr svého pohybu na místě. To platí i o pohybu

¹⁴ MUSIL, Jan, KONRÁD Zdeněk a SUCHÁNEK Jaroslav. *Kriminalistika*. Praha: C.H. Beck, 2001. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 80-717-9362-0, s. 199.

domácích osob na místě činu. Kriminalistický technik by měl provést vyhledání trasologických stop v první fázi.

Zajišťování se provádí nejčastěji fotografováním, což je nejšetrnější způsob zajištění trasologické stopy. Společně s fotografickým zajištěním se ve velké míře používá zajištění na daktyloskopickou fólii nebo i odléváním. Trasologickou stopu, ale můžeme rovněž zajistit i in natura a to pokud je například trasologická stopa otištěna na archu papíru. Pokud je potřeba trasologickou stopu zviditelnit, používá se zejména kombinace šikmého nasvícení a fotografie. V případě plastické trasologické stopy, například stopa ve sněhu, použije se prášek ke zvýraznění reliéfu stopy a stopa se vyfotografuje nebo odlije.

Obrázek 3: trasologická stopa otisk pneumatiky

Zdroj: autor

3.5. Mechanoskopie

Kriminalistická mechanoskopie je součástí kriminalistické techniky a zabývá se zákonitostmi vzniku takové stopy, kterou zanechal nástroj svým působením a zanechává tím svůj odraz své vnější stavby. Mechanoskopie se nezabývá jen zákonitostmi vzniku, ale také metodikou její vyhledání, zajištění a nakonec i zkoumání. Pokud zde hovoříme o nástroji, jedná se tedy o předmět, kterým lze překonat nějakou zajišťovací překážku. Mechanoskopie identifikuje nástroj,

který byl užit k překonání překážky. Tímto nástrojem může být například rozlamovač cylindrických zámkových vložek, kleště, páčidlo apod. ¹⁵

V mechanoskopii se můžeme setkat s rozdělením nástrojů:

- sériově vyrobené nástroje, např. šroubovák, kleště
- sériově vyrobené nástroje s individuální úpravou, např. zahnutý šroubovák,
- individuálně vyrobené, např. rozlamovač cylindrických vložek zámků, planžety pro překonání cylindrické vložky zámků, různé páčidla
- náhodně nalezené předměty, např. větev stromu, lešeňová trubka – jedná se o předměty, která zpravidla pachatel nalézá v blízkosti místa činu.

Mechanoskopické stopy mohou mít nejen kriminalisticko technický význam, ale rovněž i kriminalisticko taktický význam a to zejména u individuálně vyrobených nástrojů, nám může napovědět, že se jedná již o zkušeného pachatele, který se na svůj čin připravoval, kdy naopak, pokud pachatel použije nástroj, který našel v blízkosti místa činu, může nám to naznačit, že se pachatel na čin nepřipravoval.

Mechanoskopické stopy dělíme na:

- statické – jedná se o vtisky, tedy kdy použitý nástroj vůči napadenému objektu působí kolmým směrem, tyto stopy se příliš nevyskytují, může se jednat např. o údery kladiva
- dynamické – jedná se o rýhy, soustava rýh (nebo také sešinuté stopy), stopy zhmožděné
 - rýhy – stopa vzniká v okamžiku, kdy se nástroj svým povrchem dotkne napadeného objektu pouze v jednom bodě a např. svým hrotem nebo hranou posune napadený objekt. Tímto vznikne rýha,

¹⁵ MUSIL, Jan, KONRÁD Zdeněk a SUCHÁNEK Jaroslav. *Kriminalistika*. Praha: C.H. Beck, 2001. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 80-717-9362-0, s. 178.

kteřá je velmi malá a taková stopa není většinou způsobilá k individuální identifikaci nástroje

- soustava rýh – rovněž může být nazývána jako sešinutá stopa a jedná se o vzájemné působení nástroje a napadeného objektu větší plochou, čímž vznikne soustava souvislých prohlubenin a vyvýšenin v napadeném objektu a tyto stopy odráží vnější stavbu nástroje a je tak stopa způsobilá k individuální identifikaci nástroje
- zhmožděné stopy – vytváří se opakovaným použitím nástroje v napadeném objektu, působením v různých směrech, kdy se jednotlivé stopy překrývají a zpravidla tato mechanoskopická stopa není způsobilá k individuální identifikaci

Obrázek 4: Mechanoskopická stopa – cylindrická vložka zámku

Zdroj: autor

Mechanoskopické stopy se zpravidla zajišťují in natura, včetně svého nosiče, pokud však pro své rozměry nelze mechanoskopickou stopu zajistit in natura, zajistí se alespoň její substitut, což může být fotografie, odlévání apod.

3.6. Odorologie

Kriminalistická odorologie se zabývá identifikací věcí a osob podle pachu. Všechny látky jsou nositelem schopnosti uvolňovat pach. Pach je plynná látka, která po dosažení potřebné koncentrace, je schopna vyvolat čichovým smyslem člověka nebo také zvířete a v dnešní době i analytickém přístrojem čichový vjem.

Lidský pach je velmi individuální a tato individualita je dána různými faktory. Těmito faktory mohou být věk, rasa, pohlaví, užívání medikamentů, alkoholu, tabákových výrobků apod. Díky této individualitě lze pachy jednotlivých lidí rozeznat čichem. Mnoho těchto charakteristických pachů lze rozeznat i lidským čichem, ale nejedená se o jednoznačnou identifikaci. Schopnost jednoznačně identifikovat pach osoby mají některá zvířata s citlivým čichovým orgánem, což v našich podmínkách je jednoznačně pes, který má mnohonásobně lepší čich než člověk.¹⁶

Vyhledávání pachových stop je náročné a to proto, že lidskými smysly nelze tyto stopy rozpoznat až na výjimky a přítomnost těchto stop se pouze předpokládá na místech, kde se pachatel zdržoval. Pachová stopa se zajišťuje za pomoci pachového snímače, což je aratexová látka, kterou kriminalistický technik za užití sterilních chirurgických rukavic, sterilních nástrojů položí na místo, odkud zajišťuje pachovou stopu, např. sedadlo řidiče vozidla, překryje tento snímač alobalem a nechá pachovou stopu v kontaktu se snímačem pod dobu nejméně 30 minut. Snímač se poté vloží do pachové konzervy, což je zpravidla sterilní sklenice a to opět za užití sterilních nástrojů a chirurgických rukavic. Kriminalistický technik sklenici označí a vloží do obalu. O zajištění pachové stopy kriminalistický technik sepíše protokol. Pachovou konzervu kriminalistický technik si na místě přebírá a zajistí její odeslání na speciální kynologické pracoviště do 15 dnů od zajištění, kde se rovněž pachové konzervy připravují pro zajištění pachových stop.

Kriminalistický technik, který pachovou stopu zajistil, nemůže zajistit srovnávací otisk osoby. Hrozí zde kontaminace srovnávacího vzorku.

Obrázek 5: Kriminalistický technik zajišťuje pachovou stopu
Zdroj: autor

¹⁶ MUSIL, Jan, KONRÁD Zdeněk a SUCHÁNEK Jaroslav. *Kriminalistika*. Praha: C.H. Beck, 2001. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 80-717-9362-0, s. 173, 174.

3.7. Biologie

Kriminalistická biologie zkoumá kriminalistické stopy, pocházející z živých organismů. Biologické stopy se podle svého původu můžou dělit:

- lidské
- zvířecí
- rostlinné

Mimo tyto základní lze ovšem zkoumat i jiné stopy živých organismů a to například hmyz, mikroorganismy apod.

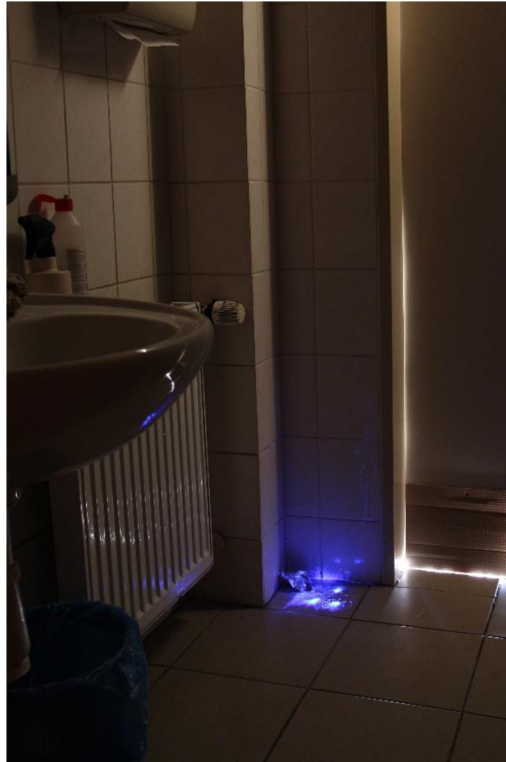
Další dělení potom může být i podle druhu materiálu lidského a živočišného původu:

- krev
- tkáně
- sekrety (ejakulát, sliny, apod.)
- exkrementy (moč, stolice)
- kožní části (chlupy, vlasy, nehty)

Kriminalistická biologie se zaměřuje na zkoumání druhové příslušnosti zajištěných stop, tedy jestli se jedná o biologický materiál lidského nebo zvířecího původu. V dnešní době je ovšem kriminalistická biologie zaměřována na extrahování vzorku DNA (deoxyribonukleová kyselina) k provedení individuální identifikace.

Vyhledávání biologických stop závisí na tom, zda-li je biologická stopa viditelná nebo latentní. Pokud je biologická stopa viditelná, nečiní takřka problém tuto vyhledat a následně zajistit. V případě však latentních biologických stop, je potřeba postupovat s vyšší obezřetností, k tomuto účelu se používají pro různé druhy biologických stop se používají různé metody zviditelnění. V mnoha případech je potřeba zviditelnit i biologickou stopu, kterou již například pachatel pro zakrytí svého jednání odstranil. V současné době je v kriminalistické praxi využíván přípravek Bluestar, který zviditelňuje krevní stopy a to i již krevní stopy odstraněné. Aplikací tohoto přípravku se krevní stopy v šeru a to i bez užití

ultrafialového světla. Výhodou této metody je, že krevní stopa se tímto neznehodnocuje a lze ji dále zkoumat včetně extrahování vzorku DNA.

Obrázek 6: Zviditelnění pomocí soupravy Bluestar

Zdroj: autor

3.8. Zajišťování kriminalistických stop

Po vyhledání kriminalistických stop přichází na řadu jejich kvalitní zajištění. Způsoby zajištění různých kriminalistických stop záleží na charakteru dané stopy. Zde není dáno pravidlo, že konkrétní stopa se zajišťuje jediným způsobem, protože může dojít ke kombinaci způsobu zajištění. Tímto způsobem je sníženo riziko možnosti znehodnocení kriminalistických stop. V těchto případech se jedná zejména o stopy daktyloskopické a trasologické, které před jejich sejmutím na daktyloskopickou fólii či odlití sádrou, se nejprve provede fotografování.

V kriminalistice máme dva způsoby zajištění kriminalistické stopy a to:

- Zajištění in natura – kriminalistickou stopu zajišťujeme v její skutečné podobě, jak byla na místě činu vyhledána. Zajištění se může provést včetně jejího nosiče, např. trasologická stopa na listu papíru nebo po sejmutí z nosiče, to znamená mechanickým oddělením z podkladu, na kterém byla

vytvořena např. mechanoskopická stopa na drátěném pletivu, se odstříhne jen část pletiva, kde tato stopa je vytvořena.

- Zajištění v podobě jejich substitutů – substitutů nebo-li její kopie, buď to bezkontaktním způsobem, kterým může být fotografická dokumentace a nebo potom kontaktním způsobem, čímž může být odlévání trasologické stopy, zajištění daktyloskopické kriminalistické stopy na daktyloskopickou fólii.¹⁷

Příkladem kombinování různých způsobů zajištění, může být láhev, kde byl vyhledán otisk prstu a tato daktyloskopická stopa se vyfotografuje, tedy zajistí se její substitut, který byl pořízen nekontaktně, následně se kontaktně za pomoci daktyloskopické fólie zajistí opět její substitut a tato láhev se nakonec může zajistit in natura.

4. Legislativa při zacházení se stopou

Abychom mohli pracovat s kriminalistickou stopou je potřeba mít zákonné oprávnění s touto stopou nakládat. Ovšem není jen zákonné oprávnění policisty respektive policejního orgánu, ale jsou to i jiné právní normy, ze kterých čerpáme.

Vůbec první a nejzákladnější právní norma, která je spjatá s kriminalistickou stopou nebo spíše s trestným činem je zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky, kde již v § 2 je v úkolech Policie České republiky mimo jiné předcházet trestné činnosti a plnit úkoly podle trestního řádu. Není to ale jen obecný úkol, protože již například v § 69 má policista za úkol vyhledávat, odhalovat a pokud je-li to potřeba i dokumentovat skutečnosti nasvědčující, že by spáchán trestný čin. Za velmi důležité ustanovení tohoto zákona č. 273/2008 Sb. je ale bezesporu § 65 Získávání údajů pro účely budoucí identifikace. Právě tohle oprávnění je zásadní pro budoucí identifikaci podle zajištěné kriminalistické stopy na místě činu.

Podle § 13 odst. 1 trestního zákoníku je trestný čin definován takto:
„Trestným činem je protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který

¹⁷ PORADA, Viktor a Jiří STRAUS. Kriminalistické stopy: teorie, metodologie, praxe. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-396-4, s. 323.

vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně.“¹⁸ V uvedené citaci je definován trestný čin a právě proto, abychom mohli kvalifikovat takové jednání pachatele je další již významnější právní normou zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník, ze kterého čerpáme, abychom zjistili, zda-li protiprávní čin je trestným činem.

Když protiprávní čin vykazuje znaky trestného činu podle trestního zákoníku je potřeba upravit postup orgánů činných v trestním řízení, aby trestné činy byly náležitě zjištěny a tento úkol má zákon č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád). Podle trestního řádu policie provádí úkony na místě činu, zejména pak podle ust. § 113 trestního řádu, podle kterého se provádí ohledání místa činu, při kterém jsou zajišťovány kriminalistické stopy.

Ze zákonných norem ještě nutno zmínit zákon č. 254/2019 Sb. o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, který upravuje činnosti znalců při znaleckém zkoumání.

Mimo výše uvedené základní zákonné normy je řada podzákoných právních norem, ale pro činnost policie jsou zásadní interní akty řízení Policie České republiky, které usměrňují činnosti policistů tím, že jim ukládá oprávnění a povinnosti v rámci policie.

Zásadní interní akt řízení je závazný pokyn policejního prezidenta č. 100/2008 o kriminalistickotechnické činnosti, který upravuje kriminalistickotechnickou činnost policistů a to jejich oprávnění a povinnosti při ohledání místa činu.

Dalším interním aktem, se kterým se v rámci trestního řízení setkáváme je pokyn policejního prezidenta č. 103/2013 o plnění některých úkolů policejních orgánů Policie České republiky v trestním řízení, kde je zejména určena věcná a funkční příslušnost policejních orgánů při šetření a prověřování trestných činů.

Pokynem ředitele Kriminalistického ústavu č. 34/2019 k vybraným kriminalistickotechnickým činnostem se upravují postupy, zvláštnosti a podrobnosti kriminalistickotechnické činnosti při vyhledávání a zajišťování věci,

¹⁸ Zákon č. 40/2009 trestní zákoník ve znění pozdějších novel.

stop a srovnávacího materiálu. Mimo tyto činnosti to je dále balení, označování, uchovávání a přeprava těchto stop, věcí a srovnávacího materiálu.

4.1. Věcná příslušnost šetření a prověřování trestných činů

Pokynem policejního prezidenta Policie České republiky číslo 103/2013 o plnění některých úkolů policejních orgánů Policie České republiky je dána věcná a funkční příslušnost policejních orgánů a to jak obvodních oddělení územních odborů, tak i oddělení obecné, hospodářské kriminality služby kriminální policie a vyšetřování územních odborů krajského ředitelství. Podle článku 5 odst. 2 výše uvedeného pokynu policejního prezidenta č. 103/2013 může krajský ředitel policie v odůvodněných případech po předchozím souhlasu náměstka policejního prezidenta pro službu kriminální policie a vyšetřování být zmocněn k dílčí úpravě věcné příslušnosti interním aktem řízení, kdy v případě například Krajského ředitelství Moravskoslezského kraje to je pokyn číslo 60/2013. Pokynem policejního prezidenta č. 103/2013 je dáno, které trestné činy respektive přečiny jsou ve věcné příslušnosti základního útvaru Policie České republiky. Výše uvedeným pokynem je určeno, že základní útvar, tedy obvodní nebo místní oddělení, je věcně příslušný k šetření a prověřování přečinů, jehož trestem odnětí svobody nepřevyšuje 3 roky. Z této kategorie přečinů jsou vyjmuty přečiny spáchané porušením povinností zákona č. 361/2000 Sb. o provozu na pozemních komunikacích. Jak již bylo uvedeno, interním aktem řízení krajského ředitele může být určena dílčí úprava takového členění věcné příslušnosti, ale pro účely této bakalářské práce je stěžejní přečin krádež podle § 205 odst. 1, 2 trestního zákoníku. Právě pokynem ředitele Krajského ředitelství Moravskoslezského kraje č. 60/2013 podle článku 2 písm. b) bod 12. je provedena dílčí úprava věcné příslušnosti mimo jiné například u přečinu krádež podle § 205 odst. 3 trestního zákoníku, kde trest odnětí svobody v horní hranici činí 5 let a je tímto interním aktem řízení zařazen do příslušnosti obvodního oddělení. Nutno ovšem ještě dodat, že tímto pokynem je rovněž upravena věcná příslušnost pro oddělení obecné a hospodářské kriminality služby kriminální policie a vyšetřování, kde v příloze tohoto pokynu č. 60/2013 je výčet trestných činů, jehož trestem

odnětí svobody nepřevyšuje 3 roky, ale i přesto jsou ve věcné příslušnosti těchto útvarů kriminální policie a vyšetřování.

5. Znalecká pracoviště

5.1. Kriminálněvědný ústav

Kriminálněvědný ústav je znaleckým pracovištěm Policie České republiky s celorepublikovou působností. Kriminálněvědný ústav poskytuje znaleckou činnost orgánům činným v trestním řízení. Mimo tuto znaleckou činnost kriminálněvědný ústav provádí vědecko – výzkumnou činnost v oboru kriminalistika.

Mezi zadavatele patří zejména Policie České republiky, soudy, Vojenská policie Armády České republiky, státní zastupitelství, parlamentní vyšetřovací komise, a další orgány státní moci.¹⁹

Kriminálněvědný ústav má celostátní působnost a je nadřazený všem pracovištím odboru kriminalistické techniky a expertiz (OKTE) a pracovištím oddělení kriminalistické techniky (OKT) a vede mimo jiné statistiku výjezdů, činnosti a dalších úkonů těchto pracovišť.

Kriminálněvědný ústav provádí zkoumání ve všech odvětvích jež provádějí i OKTE a navíc ještě provádí zkoumání v odvětvích zkoumání pravosti platidel a cenin, antropologie a fonoskopie.

5.2. Odbor kriminalistické techniky a expertiz

Tento odbor je spíše známý pod svou zkratkou OKTE. Těchto odborů je celkem 8 a jsou zřizovány ke krajským ředitelstvím policie. Ačkoliv je ředitelství Policie České republiky celkem 14, spadají některá krajská ředitelství pod OKTE jiných krajů. Jsou to Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje, které spadá pod OKTE Krajského ředitelství policie Moravskoslezského kraje, Krajské ředitelství policie Zlínského kraje, kraje Vysočina, které spadá pod OKTE Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje, Krajské ředitelství policie Karlovarského kraje, které spadá pod OKTE Krajského ředitelství policie

¹⁹ Dostupné z intranetu dne 09.03.2023 <https://kip.pcr.cz/?clanek=1006>

Plzeňského kraje, Krajské ředitelství policie Libereckého kraje, které spadá pod OKTE Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje a Krajské ředitelství policie Pardubického kraje, které spadá pod OKTE Krajského ředitelství policie Královehradeckého kraje.

OKTE při Krajském ředitelství policie Moravskoslezského kraje provádí expertízy v odvětvích Analýza dat a zkoumání nosičů dat (6 znalců), Balistika (3 znalci), Biologie a DNA (10 znalců), Daktyloskopie (6 znalců), Defektoskopie (2 znalci), Elektrotechnika (2 znalci), Foto a video (1 znalec), Chemie (6 znalců), Mechanoskopie (3 znalci), Metalografie (1 znalec), Trasologie (3 znalci), Zkoumání ručního písma (2 znalci).

Stejně jako Kriminalistický ústav Praha, tak i OKTE jsou podle pokynu policejního prezidenta č. 100/2018 znaleckým pracovištěm.

5.3. Oddělení kriminalistické techniky

Ačkoliv oddělení kriminalistické techniky není znaleckým pracovištěm, je jeho nadřazený článek Kriminalistický ústav a kriminalistický technik je první, kdo přichází do styku s kriminalistickou stopou, tím že ji vyhledává, zajišťuje a dokumentuje.

Rovněž i oddělení kriminalistické techniky je známé spíše pod zkratkou OKT. V rámci Policie České republiky je celkem 80 pracovišť OKT a ke dni 31.12.2022 s celkovým počtem 610 kriminalistických techniků.

OKT jsou zřizována při územních odborech a provádějí kriminalistickotechnické činnosti zejména pro základní útvary Policie České republiky a službu kriminální policie a vyšetřování.

Kriminalistický technik je policista zařazený ve službě kriminální policie a vyšetřování a jeho náplní služební činnosti je výkon odborných kriminalistickotechnických činností. K výkonu této činnosti musí splňovat odbornou způsobilost podle Pokynu policejního prezidenta č. 130/2021.

Kriminalistický technik má ke své kriminalistickotechnické činnosti k dispozici řadu speciálního vybavení, ale základním vybavením každého kriminalistického technika je kriminalistický kufr, který je vybaven pro základní činnosti na místě činu a každý kriminalistický technik má svůj přidělený kufr, stejně tak jako každý technik má přidělen svůj fotoaparát. Mimo tento kriminalistický kufr dostalo velké změny k lepšímu výjezdové vozidlo kriminalistického technika, které je vybaveno dalšími speciálním vybavením, například kufry pro zajišťování různých druhů kriminalistických stop, ruční výkopové nářadí jako rýč, lopata, batoh první pomoci, umělé osvětlení, oblek na ohledávání spáleniště, obalový materiál a mnoho dalšího.

Obrázek 7: Vozidlo kriminalistického technika s vybavením

Zdroj: autor

Obrázek 8: Vozidlo kriminalistického technika s vybavením

Zdroj: autor

6. Kriminalistické zkoumání

Kriminalistické zkoumání je soubor mnoha úkonů a fakticky začíná již v okamžiku, kdy je kriminalistická stopa vyhledána, proto je důležité důsledné zadokumentování veškeré manipulace s kriminalistickou stopou.²⁰

Kriminalistické zkoumání provádí znalecké pracoviště, kterým je podle čl. 2 písm. a) pokynu policejního prezidenta č. 100/2018:

- Kriminalistický ústav, Pyrotechnická služba, odbory kriminalistické techniky a expertiz krajských ředitelství policie
- Znalci a znalecké ústavy
- Další odborná pracoviště, která nejsou znalci nebo znaleckými ústavami podle zákona č. 254/2019 o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech

V případech zkoumání kriminalistických stop je z pohledu základního útvaru Policie České republiky znaleckým pracovištěm OKTE.

²⁰ KURILOVSKÁ, Lucia, Ivo SVOBODA a kol. *Kriminalistika*. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2017. ISBN 978-80-8054-724-0, s. 39.

6.1. Odborné vyjádření

Orgán činný v trestním řízení, pokud je potřeba k objasnění důležitých skutečností pro trestní řízení odborných znalostí, vyžádá si za tímto účelem odborné vyjádření. Takové odborné vyjádření vypracovává osoba, která má pro takové vypracování odborného vyjádření odborné předpoklady, vzdělání, výchovu, praktické zkušenosti apod. Taková osoba může být jak osoba fyzická, tak právnická, ale také i státní orgán, ovšem takové odborné vyjádření může vypracovat i znalec. Zpravidla se jedná osoby jako například praktický lékař, který vypracovává lékařskou zprávu ke zranění poškozeného, potom to může být právnická osoba zabývající se prodejem a nákupem určitého druhu zboží, při stanovení hodnoty ceny výrobku apod.

Odborné vyjádření nemá přesně definované náležitosti a při vypracování odborného vyjádření zajímá vyžadujícího orgánu odpověď na položenou otázku, proto odborné vyjádření může být velmi stručné. Odborné vyjádření má povahu listinného důkazu podle § 112 trestního řádu.

6.2. Znalecký posudek

Pokud pro složitost posuzované otázky odborné vyjádření nepostačuje, přibere orgán činný v trestním řízení znalce. V případě znaleckého posudku, tento vypracovává pouze znalec, který je uveden v seznamu znalců, což je informační systém veřejné správy a spravuje jej Ministerstvo spravedlnosti. Činnost znalce je upravena samotným zákonem č. 254/2019 Sb. o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech a je prováděn vyhláškou ministerstva spravedlnosti č. 505/2020 Sb. o výkonu znalecké činnosti. Podle uvedeného zákona to však není jen znalec jako fyzická osoba, kdo vypracovává znalecký posudek, ale může to být také znalecká kancelář a znalecký ústav

Znalecký posudek neodpovídá pouze na položenou otázku orgánu činného v trestním řízení, ale musí úplně a srozumitelně zachytit postup, kterým znalec zpracoval znalecký posudek, včetně použitých metod a odůvodnění jejich použití. Použitou metodou se rozumí též použitý postup.

*„Znalecký posudek je nepochybně významným druhem důkazních prostředků a v rámci dokazování v trestním řízení mu přísluší významné místo.“*²¹
Avšak ani tento důkazní prostředek nepožívá větší důkazní síly.

7. Praktický postup policisty základního útvaru

7.1. Oznámení

V případě přijetí oznámení o provedeném vloupání například do objektu rekreační chaty, mělo by být v tomto oznámení ze strany oznamovatele obsaženo, kde se objekt nachází, období, kdy ke skutku došlo, zda-li je pachatel ještě na místě činu, zda hrozí nějaké nebezpečí apod. Podle těchto informací může zpravidla dozorčí útvar obvodního oddělení policie nebo integrované operační středisko (IOS) koordinovat vyslání na místo potřebné síly a prostředky. Po příjezdu první hlídky na místo provede hlídka neodkladné a neopakovatelné úkony podle čl. 9 ZPPP č. 100/2018 o kriminalistickotechnické činnosti a předává hláskou službou prvotní informace z místa dozorčímu útvaru nebo IOS, který na základě těchto informací může činit další kroky. Již z těchto informací může být určena věcná příslušnost podle čl. 4 odst. 1 písm. a) PPP 103/2013 a to věcná příslušnost obvodního (místního) oddělení policie. Po provedení těchto úkonů, se provádí příprava ohledání místa činu podle čl. 14 ZPPP č. 100/2018. Podle článku 2 písm. d) téhož závazného pokynu, kde je specifikován policista odpovědný za ohledání, který zodpovídá za způsob a rozsah ohledání místa činu podle zjištěných okolností na místě provede za dodržení interních aktu řízení a právních předpisů zajištění místa činu. Policista odpovědný za ohledání místa činu, zpravidla na útvaru menšího typu se jedná policistu obvodního oddělení, který se na místo dostavil jako první a provádí i hlídkovou činnost a v případě většího oddělení může být k provádění ohledání určen policista, který na místo činu přijíždí až po poskytnutí prvotních informací hlídkou, která na místě byla jako první. Policista odpovědný za ohledání je podle čl. 5 písm. a) téhož pokynu oprávněn zajišťovat stopy a věci, ale v případě, že je potřeba k zajištění stop potřeba specifických kriminalistickotechnických prostředků, metod a znalostí, je policista odpovědný za ohledání oprávněn si vyžádat na místo k součinnosti

²¹ Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 30.04.2007 sp. zn. III. ÚS 299/06-1, publikován pod č. 73/2007.

kriminalistického technika, kriminalistického experta, psovoda nebo jiné specialisty.

Za důležité neodkladné úkony na místě činu, je ochrana kriminalistických stop před znehodnocením, ale nejen znehodnocení stop, ale také nevytvoření stop nových používáním ochranných pomůcek. Ochranou kriminalistických stop můžeme považovat uzavření místa činu např. policejní páskou, vykázat osoby z místa činu a to jak poškozené, tak i svědky. Fyzickou ochranou kriminalistické stopy může být např. při zjištění trasologické stopy pachatele ve sněhu, je nutno tuto stopu ochránit do doby zajištění před nepřízní počasí, jako sněžení, déšť silný vítr apod. Takou stopu policista může opatrně překrýt služební čepicí, kabátem apod. Musí však dbát na to, aby nezpůsobil snahou o ochranu stopy její úplné zničení. Po příjezdu na místo je také vhodné, před provedením jakýchkoliv neodkladných a neopakovatelných úkonů provést alespoň fotodokumentaci, jak místo vypadalo před zásahem policie, jak je také uvedeno v ZPPP č. 100/2018 v čl. 9 odst. 3.

7.2. Práce na místě

Policista odpovědný za ohledání podle okolností na místě může kriminalistické stopy vyhledat a zajistit sám, kdy za tímto účelem podle ZPPP 100/2018 čl. 6 je k výkonu kriminalistickotechnické činnosti vybaven odpovídajícími technickými prostředky, ochrannými a dalšími vhodnými obalovými a spotřebními prostředky.

Jestliže to okolnosti na místě vyžadují vyžádá si policista odpovědný za ohledání na místo kriminalistického technika k provedení kriminalistickotechnických činností, ale nejen kriminalistického technika, ale také i psovoda např. k vypracování stopy trasy pachatele, kde mohou být zjištěny další kriminalistické stopy. Význam psovoda se služebním psem na místě bude mít zajisté opodstatnění na odlehlem místě, zejména v případě rekreačních objektů, oproti zástavbě panelových domů na sídlištích, opodstatněnost je zcela nižší, ale nikoliv vyloučená.

7.3. Ohledání místa činu z procesního hlediska

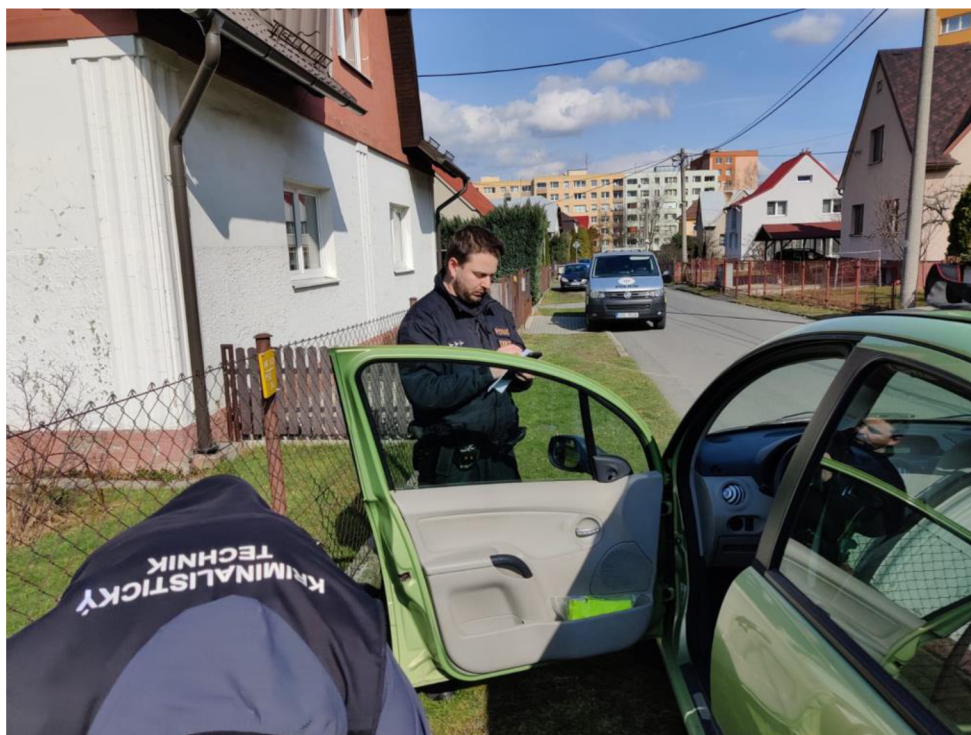
Ohledání místa činu je samostatný procesní úkon, který se provádí ještě před zahájením úkonů trestního řízení podle § 158 odst. 3 trestního řádu jako neodkladný a neopakovatelný úkon. O ohledání místa činu se sepíše protokol, který obsahuje označení útvaru, za který policista odpovědný za ohledání provádí ohledání dále označení osob, které provádějí ohledání, nezúčastněné osoby, datum a čas zahájení ohledání, podmínky za kterých se ohledání provádí, způsob ohledání místa činu. Po těchto údajích navazuje část popisná, kde se charakterizuje místo ohledání a průběh samotného ohledání, s určením místa zajištění kriminalistické stopy a její druh. Nedílná součást protokolu o ohledání místa činu je i závěrečná část, kde je shrnuto, jaké kriminalistické stopy byly zajištěny, jak je s nimi naloženo, výsledky činnosti dalších přizvaných specialistů k ohledání.

7.4. Ohledání místa činu z praktického hlediska

Jak již bylo zmíněno, tak v rámci věcné příslušnosti obvodního (místního) oddělení je na hojnost výskytu kriminalistických stop nesporně přečin krádež vloupáním podle § 205 odst. 1 písm. b) trestního zákoníku. Aby ohledání bylo efektivní využívá se kriminalistické metodiky. Jedná se o typický soubor znaků pro danou trestnou činnost. Jsou například typické způsoby páčání, typické kriminalistické stopy, typické motivy apod. Jako typické stopy daného trestného činu je jejich popis a popis míst kde se tyto stopy můžou nacházet, což vede k onomu efektivnímu cílevědomému vyhledávání kriminalistických stop.²²

Typickými stopami jsou u trestných činů vloupání respektive trestného činu krádež podle ust. § 205 odst. 1 písm. b) trestního zákoníku stopy mechanoskopické po nástrojích, daktyloskopické stopy, trasologické stopy po obuvi, biologické stopy a pachové stopy.

²² VALERIÁN, Luboš a AUFART Jan. *Kriminalistická metodika*. Ostrava: Ostravská univerzita, Lékařská fakulta, 2011. ISBN 978-80-7464-042-1, s. 7.

Obrázek 9: Policista provádí ohledání motorového vozidla

Zdroj: autor

Při ohledání se postupuje zpravidla podle předpokládaného pohybu pachatele. Pokud nelze pohyb pachatele určit nebo nemá-li tato okolnost význam, provádí se ohledání místnosti zpravidla koncentricky, tedy od dveří místnosti postupuje se kolem stěn místnosti až zpět ke vchodu.

7.5. Práce se stopou

Policista odpovědný za ohledání pokud si k ohledání místa činu přizval kriminalistického technika, tento postupuje systematicky podle typického výskytu kriminalistických stop. Jako taková typická kriminalistická stopa může být při vniknutí do objektu přes okno právě na okenním rámu, kde může být stopa po nástroji, tedy stopa mechanoskopická. Pachatel používá nástroj, aby mu usnadnil překonání překážky. Pod oknem a na okenním parapetu budeme vyhledávat stopy trasologické po obuvi, na okenním rámu také stopy daktyloskopické. Při páčení nástrojem nebo při rozbíjení skleněné výplně okna může dojít ke zranění pachatele, který může krvácet a na předmětech potom můžeme nacházet krevní stopy, které se zajišťují jako stopy biologické. Pachatel

následně typicky prohledává celý objekt a na místě, kde se zastaví, například u šperkovnice, můžeme zajistit stopu pachovou. Vyhledávání kriminalistických stop se řídí pokynem ředitele Kriminalistického ústavu č. 34/2019.

Kriminalistický technik ještě před započítím vyhledávání kriminalistických stop provede fotografickou dokumentaci místa činu a následně začne s vyhledáváním trasologických stop, aby tyto nebyly pohybem na místě znehodnoceny. Veškeré kriminalistické stopy, které se na místě činu se podle pokynu ředitele Kriminalistického ústavu č. 34/2019 nejprve fotograficky zadokumentují. Výše uvedený pokyn rozpracovává techniku vyhledávání, zajišťování, dokumentace, balení a označování různých druhů kriminalistických stop.

Kriminalistický technik po zajištění kriminalistické stopy a její fotografické zadokumentování a zabalení sepíše seznam zajištěných stop (příloha č. 1) a předá kriminalistické stopy se seznamem stop policistovi odpovědnému za ohledání.

Policista odpovědný za ohledání místa činu v protokolu o ohledání místa činu uvede jaké druhy kriminalistických stop byly zajištěny včetně místa jejich zajištění. Tyto stopy na svém útvaru neprodleně zavede do systému ETŘ a fyzicky je ponechá buďto u spisového materiálu nebo z důvodu rozměrnějších rozměrů uloží do skladu na útvaru. Veškerý pohyb se stopou musí být zaznamenán v systému ETŘ. Ke znaleckému zkoumání policista v procesním postavení jako policejní orgán v systému ETŘ vytvoří formulář Žádost o odborné vyjádření podle § 105 odst. 1 trestního řádu, s popisem události již se kriminalistická stopa týká, dále se do žádosti uvedou poškozené osoby, domácí osoby a podezřelé osoby. (Příloha č. 2) Další důležitou součástí žádosti je seznam zasílaných kriminalistických stop včetně srovnávacího materiálu. Důležité jsou následně i otázky položené znalci, na které svým zkoumáním by měl odpovědět. Příklad relevantních otázek jsou na intranetových stránkách každého odboru OKTE. Příklad otázek pro odvětví daktyloskopie:

- Vyhodnotte, zda zajištěné daktyloskopické stopy, které jsou označeny čísly XX, obsahují dostatečný počet specifických znaků potřebných pro jednoznačnou identifikaci osob.
- V případě, že daktyloskopické stopy budou vyhodnoceny jako upotřebitelné, porovnejte je s předloženými kontrolními otisky prstů a dlaní tzv. domácích osob.
- Upotřebitelné daktyloskopické stopy porovnejte s kontrolními otisky prstů a dlaní na daktyloskopických kartách osob na jména: xxxx XXXX.
- V případě, že stopy nebudou ztotožněny, jak s předloženými kontrolními otisky prstů a dlaní tzv. domácích osob, tak s kontrolními otisky prstů a dlaní na daktyloskopických kartách osob na jména (viz otázka č. 3) a stopy budou vhodné k vložení do systému AFIS BIS, tyto stopy vložte a následně porovnejte v tomto systému.
- Další skutečnosti zjištěné znaleckým zkoumáním.

Součástí žádosti o odborné vyjádření by mělo být zejména u mechanoskopických stop uvedeno, zda policejní orgán souhlasí s použitím destrukčních metod při odborném posuzování. Tento souhlas si policista obstará ještě před podáním žádosti k odbornému vyjádření. Protože souhlas nemá žádnou konkrétní formu, postačí tento souhlas poškozeného nebo majitele udělit i při probíhajícím podání vysvětlení podle § 158 odst. 6 trestního řádu k dané věci, ale také může být vytvořen jakýsi vnitřní tiskopis, kde poškozený tento souhlas udělí. Rovněž se uděluje souhlas se založením kriminalistické stopy do sbírky stop znaleckého pracoviště, pokud o to projeví zájem. Policejní orgán na závěr uvede počet příloh respektive kriminalistických stop zasílaných společně s žádostí a odešle žádost se stopami na příslušný OKTE. Žádost s kriminalistickou stopou buďto policejní orgán předává osobně na podatelnu OKTE nebo zasílá služební poštou v rámci Policie ČR. Zasílání kriminalistických stop prostřednictvím poštovních doručovatelů je nepřípustné.

Po doručení kriminalistické stopy na podatelnu OKTE administrativní pracovník provede formální kontrolu žádosti s doručenou přílohou. Pokud počet doručených příloh souhlasí, obaly kriminalistických stop jsou neporušeny, takovou stopu převezme a její převzetí potvrdí podacím razítkem se svým podpisem

na kopii žádosti o odborné vyjádření. Žádost administrativní pracovník zavede do informačního systému OKTE a předá následně vedoucímu pracovníkovi k přidělení konkrétnímu znalci. Vedoucí nebo zástupce vedoucího provede formální kontrolu žádosti a obsahové stránky. Pokud taková žádost vykazuje vady, zašle ji zpět dožadujícímu orgánu. Pokud je žádost bez těchto vad provede kontrolu úplnosti stop, pokud je to potřeba, přizve si vedoucí i experta daného odvětví. Pokud společně shledají vady, tak vedoucí věc vrátí dožadujícímu orgánu. Když vše splňuje potřebné náležitosti, přidělí žádost vedoucí konkrétnímu znalci i s lhůtou vyhotovení odborného vyjádření.

Znalec stopu ohledá, popíše její stav a následně přistoupí k samotnému zkoumání. O výsledku zkoumání vypracuje odborné vyjádření, které obsahuje základní údaje o skutku, kterého se odborné vyjádření týká, dále jaké stopy byly ke zkoumání předloženy, otázky položené znalci, na které má být odpovězeno, použité metody při zkoumání a výsledek zkoumání. Ve výsledku zkoumání se znalec vyjádří, zda-li je kriminalistická stopa upotřebitelná či nikoliv. Pokud se například jedná o stopu daktyloskopickou určí znalec, zdali je upotřebitelná k dalšímu zkoumání pro individuální identifikaci. Pokud je tato stopa upotřebitelná, provede znalec další zkoumání srovnáváním kriminalistické stopy s předloženým srovnávacím materiálem nebo ve sbírce daktyloskopických otisků.

Po vyhotovení odborného vyjádření předá znalec odborné vyjádření vedoucímu, který provede kontrolu po formální stránce a obsahové stránce. Pokud je vše v pořádku vedoucí předá odborné vyjádření na podatelnu, která zašle odborné vyjádření společně i se stopou zpět dožadujícímu útvaru a to opět služební poštou nebo si dožadující útvar zajistí vlastní převzetí odborného vyjádření z OKTE. (Příloha č. 3)

Pokud odborným vyjádřením byla provedena individuální identifikace, je předmětné odborné vyjádření způsobilé jako důkaz v trestním řízení podle § 112 trestního řádu.

8. Praktická část

8.1. Dotazníkové šetření

V rámci zpracovávání této bakalářské práce bylo provedeno dotazníkové šetření a to na téma Kriminální stopa a základní útvar PČR. Dotazník byl směřován na policisty služebně zařazených na obvodních odděleních v rámci Krajského ředitelství Moravskoslezského kraje. Dotazník čítal 18 otázek a cílem dotazníku bylo zjistit praktické zkušenosti policistů při zacházení s kriminální stopou. V rámci dotazníků odpovědělo 46 respondentů, otázky měly povahu uzavřených otázek, kdy 8 otázek umožňovalo mimo daných odpovědí odpovědět i vlastními slovy, dvě otázky z celkového počtu byly zcela otevřené a nebylo povinné na tyto otázky odpovědět. Cílem dotazníku bylo zjistit přímo mezi policisty základních útvarů tedy obvodních oddělení policie, jaká je zkušenost policistů při práci s kriminální stopou a to od jejich vyhledání, zajištění po zkoumání.

První část dotazníku byla směřována na délku služebního poměru u Policie České republiky, velikost města či obce, kde se obvodní oddělení nachází, kolik policistů na obvodním oddělení slouží a kolik policistů je proškolen k zajišťování kriminálních stop. Z této části dotazníku vyplynulo, že 63 % respondentů je ve služebním poměru příslušníka Policie České republiky 6 až 15 let a jen pouhé 4 % jsou ve služebním 26 a více let. Výrazný rozdíl byl rovněž i ve velikosti města nebo obce, kde se obvodní oddělení nachází, kde ve 72 % to bylo město s počtem obyvatel 3.000 až 50.000. Jen 4 % jsou obvodní oddělení v obcích do 3.000 obyvatel. U otázky, kolik na daném oddělení slouží policistů, kdy otázka byla položena na skutečný stav nikoliv na početní stav podle systemizace služebních míst a zde ze tří odpovědí 1 až 15 policistů, 16 až 30 policistů, 31 a více policistů byla nejpočetnější skupina 16 až 30 policistů se 37 %. Mezi ostatními skupinami byl zanedbatelný rozdíl. Překvapivý výsledek přinesla otázka, kolik policistů z obvodního oddělení respondenta je vyškolen k zajišťování kriminálních stop. Zde 50 % respondentů odpovědělo že neví, kolik je takto policistů z jeho obvodního oddělení vyškolen. 24 % procent

potvrdilo že pouze 1 policista, 15 % uvedlo, že 2 policisté a 11 % respondentů uvedlo že 3 a více policistů.

Druhá část dotazníku byla zaměřena zejména na kriminalistického technika, tedy na zkušenosti policistů obvodního oddělení s kriminalistickým technikem. Rovněž zajímavé odpovědi zazněly při otázce jakým pravidlem se řídí přivolání kriminalistického technika na místo činu. Protože dotazník byl zaměřen na praktickou činnost policistů, byla otázka položena ve smyslu nejen v rámci interních aktů řízení, kdo je oprávněn na místo činu přivolat kriminalistického technika, ale jak se to fakticky na obvodním oddělení děje. Na odpověď pokynem vedoucího obvodního oddělení odpovědělo 13 % respondentů, k odpovědi pokynem ředitele územního odboru se přihlásilo 22 % respondentů, 11% respondentů odpovědělo, že pokynem ředitele krajského ředitelství policie, potom 12 % respondentů odpovědělo, že se rozhoduje vlastním uvážením a nakonec 28 % respondentů uvedlo, že neví jakým pokynem se řídí. Při dotazu jakým způsobem si policisté na místo činu vyžadují kriminalistického technika, nepřekvapila odpověď 65 % respondentů, že integrovaným operačním střediskem. Cestou dozorčího útvaru to bylo 22 % a přímým kontaktem na kriminalistického technika to bylo 13 % a to se jednalo o policisty s nižším počtem sloužících policistů na obvodních odděleních. Výjezdová skupina SKPV na místo činu vloupání v 54 % nevyjíždí, ale ve 26 % je prováděná konzultace policistů obvodního oddělení s vedoucím výjezdu SKPV. Ovšem výjezdová skupina SKPV vyjíždí na tyto případy v 15 % případů a 4 % tvoří situace, kdy na místo přijíždí jen operativec na žádost hlídky na místě. Při dotazu, zda-li je obvodní oddělení policisty respondenta vybaveno prostředky k zajišťování kriminalistických stop odpovědělo 46 %, že ano, že obvodní oddělení je vybaveno alespoň kriminalistickým kufrem. Ale 43 % odpovědělo, že takovým vybavením jeho obvodní oddělení nedisponuje. Jen 7 % respondentů odpovědělo, že neví, jestli takové vybavení na svém obvodním oddělení mají. Za zmínku stojí odpovědi na otázku, zdali se policisté odpovědní za ohledání setkali na místě činu s neochotou kriminalistického technika při zajišťování kriminalistických stop. S tímto přístupem se setkalo 15 % policistů, ale nutno podotknout, že 41 % bylo jen výjimečně a 43 % se s takovým přístupem neseťkalo. Na otázku, zda-li

nechávací iniciativu při vyhledávání kriminalistických stop na technikovi odpovědělo kladně 46 % respondentů, 48 % potom uvedlo, že ohledání provádějí společně a veškerý postup konzultují. Jen 4 % respondentů uvedlo, že kriminalistické stopy si vyhledávají sami a technika jen úkolují k zajištění stopy. Poměr zajištěných druhů kriminalistických stop obvodním oddělením je 32 % stop daktyloskopických, 29 % stop trasologických, 26 % stop biologických, 6 % stop pachových a zbývající kriminalistické stopy zaujímají 6 %. Při zajišťování kriminalistických stop se policisté setkali ve 26 % se skutečností, že jim kriminalistický technik odmítl stopu zajistit. Drtivá většina 74 % respondentů, ale odpovědělo, že se s takovým přístupem nesešli. Z předešlých 26 % odpovědí, kdy se policisté setkali s tím, že kriminalistický technik odmítl stopu zajistit na důvod, proč to technik odmítl odpovědělo 75 % policistů, že to podle technika je zbytečné, 17 % důvodů byla neochota technika a 8 % mělo být důvodem odmítnutí špatný povrch, na které byla kriminalistická stopa vyhledána.

Třetí část dotazníku se týkala zkoumáním kriminalistických stop. Proto první otázka této části byla, zda respondenti odesílají všechny zajištěné stopy ke zkoumání. S odpovědí ano, že zasílají všechny zajištěné kriminalistické stopy ke zkoumání se ztotožnilo 24 % policistů a 76 % uvedlo, že všechny zajištěné stopy nezasílají ke zkoumání, jsou zasílány jen některé. K zasílání kriminalistických stop byla i další otázka a to zda-li policisté konzultují s dozorcím státním zástupcem, které kriminalistické stopy budou ke zkoumání zasílat. Žádnou konzultaci se státním zástupcem neprovádí 78 % respondentů, 15 % odpovědělo, že občas a 2 % uvedlo, že konzultuje vždy. Ohledně konzultací byla i další otázka. Otázka však zněla, zda policista konzultuje se znalcem OKTE dobu vypracování vyjádření nebo i jinou konzultaci. Se znalcem nekonzultuje 46 % respondentů, 35 % uvedlo, že konzultace provádí, 11 % je v kontaktu se znalcem, ale to je v případě, kdy jej znalec sám kontaktuje. V případě potřeby se se znalcem za účelem konzultace spojí 9 % respondentů. Průměrná doba vypracování odborného vyjádření ke zkoumaným kriminalistickým stopám je podle dotazníku 1 až 2 měsíce, což zvolilo tuto odpověď 46 % policistů, 22 % policistů má zkušenost s tím, že na výsledek zkoumání čekají více než 2 měsíce.

Ale naopak výsledek zkoumání ve lhůtě 14 až 30 dnů má 28 % policistů a dokonce 4 % má zkušenost s výsledkem zkoumání do 14-ti dnů.

Poslední otevřená otázka byla směřována na vyjádření respondentů, zda-li chtějí k problematice kriminalistických stop dodat a 9 % uvedlo, že by byli rádi za zkrácení lhůty zkoumání kriminalistických stop, 4 % respondentů si pochvalovalo spolupráci s kriminalistickými technikami, 2 % by uvítalo lepší zajišťování biologických stop a stejné procento respondentů by uvítalo společnou databázi pachatelů trestných činů s ostatními evropskými zeměmi a to z důvodu, že je časté páchaní trestných činů cizích státních příslušníků.

Dotazníkem bylo zjištěno, že policisté základních útvarů při vyhledávání a zajišťování kriminalistických stop hojně využívají kriminalistického technika, což rozhodně zvyšuje kvalitu vyhledání a zajištění kriminalistické stopy. Rozhodně není na místě snižovat úroveň zajištěné stopy policistou základního útvaru, ale zde určitě hraje významnou roli fakt, že kriminalistický technik je mnohem lépe vybaven jak k vyhledání, tak zajištění kriminalistické stopy a hlavně kriminalistický technik je takřka v každodenním styku s touto činností na rozdíl od policisty základního útvaru, který plní i jiné služební úkoly. Mimo tyto argumenty je také ovšem otázkou, zda-li jsou základní útvary vybaveny prostředky k zajištění kriminalistické stopy, ve většině případů se jedná zejména o kriminalistický kufr. Nemusí to být ale jen zajišťování kriminalistických stop na místě činu, ale také zajištění srovnávacího materiálu pro následné zkoumání. V této oblasti cítím ještě dostatečný prostor pro zlepšení. Z dotazníku dále vyplývá, že policisté základních útvarů vnímají problém zejména v délce vypracování odborného vyjádření ke zkoumaným kriminalistickým stopám. Zde by měla být věcná debata s dozorujícími státními zástupci ohledně zasílání kriminalistických stop ke zkoumání, pokud se pachatel policejnímu orgánu dozná, protože z vlastní zkušenosti vím, že mnoho státních zástupců, vyžadují před zahájením trestního stíhání vyhodnocení všech kriminalistických stop, což potom může vést k situaci, že bude snahou na místě činu zajistit co možná nejméně kriminalistických stop.

8.1.1. Dotazník

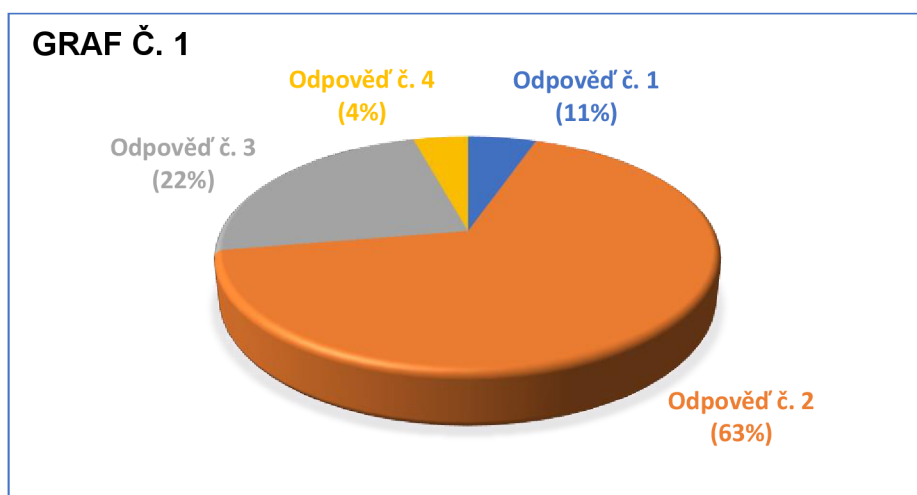
1. Jak dlouho sloužíte u Policie České republiky?

Odpověď č. 1: do 5 let

Odpověď č. 2: 6 -15 let

Odpověď č. 3: 16 – 25 let

Odpověď č. 4: 26 a více

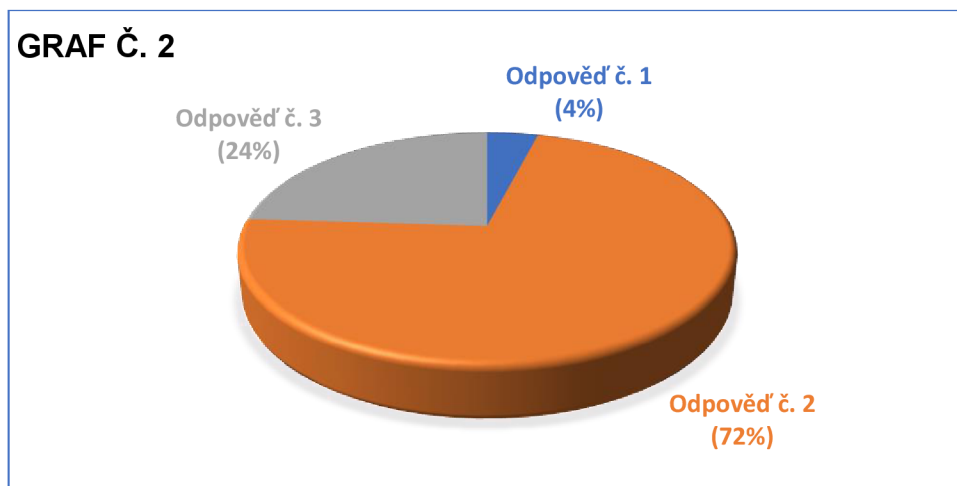
Zdroj: vlastní zpracování

2. Kde se nachází Vaše obvodní oddělení?

Odpověď č. 1: Obec do 3.000

Odpověď č. 2: Město nad 3.000

Odpověď č. 3: Město nad 50.000

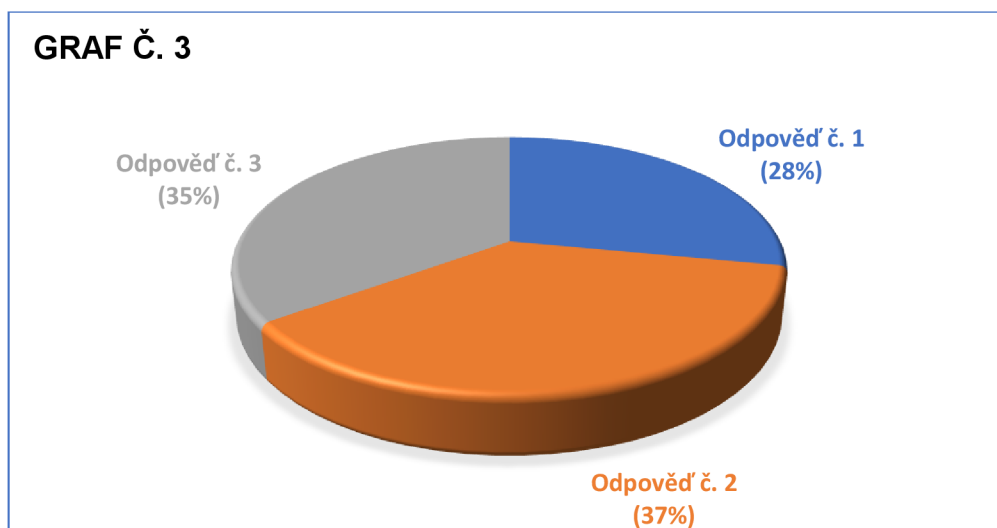
Zdroj: vlastní zpracování

3. kolik policistů slouží na Vašem oddělení?

Odpověď č. 1: 1 – 15

Odpověď č. 2: 16 – 30

Odpověď č. 3: 31 a více

Zdroj: vlastní zpracování

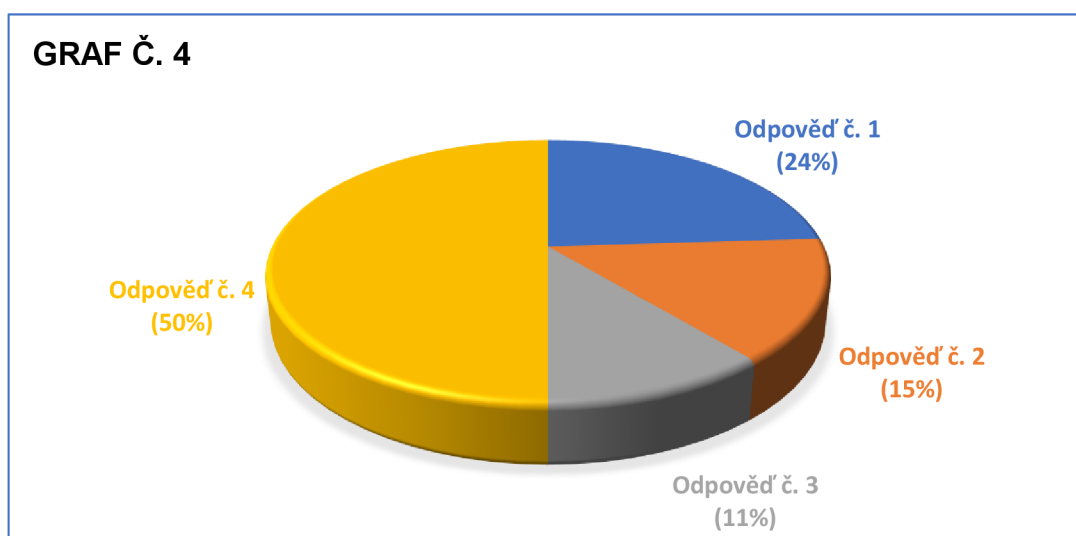
4. Kolik policistů na Vašem obvodním oddělení je proškoleno k zajišťování kriminalistických stop?

Odpověď č. 1: 1

Odpověď č. 2: 2

Odpověď č. 3: 3 a více

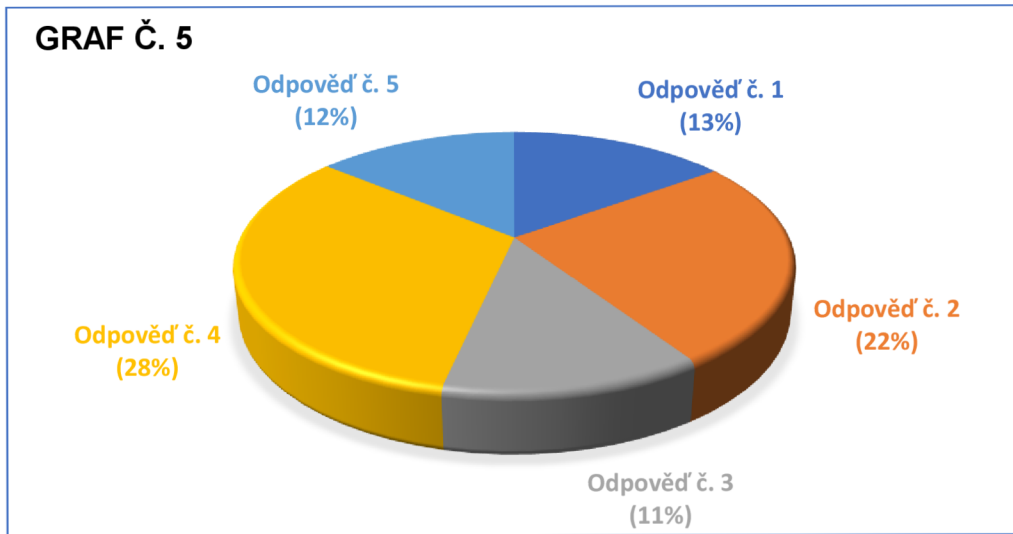
Odpověď č. 4: Nevím

Zdroj: vlastní zpracování

5. Jakým pravidlem se u Vás řídí přivolání kriminalistického technika na místo činu?

- Odpověď č. 1: Pokynem vedoucího oddělení
Odpověď č. 2: Pokynem ředitele územního odboru
Odpověď č. 3: Pokynem ředitele krajského ředitelství
Odpověď č. 4: Nevím
Odpověď č. 5: Jiným

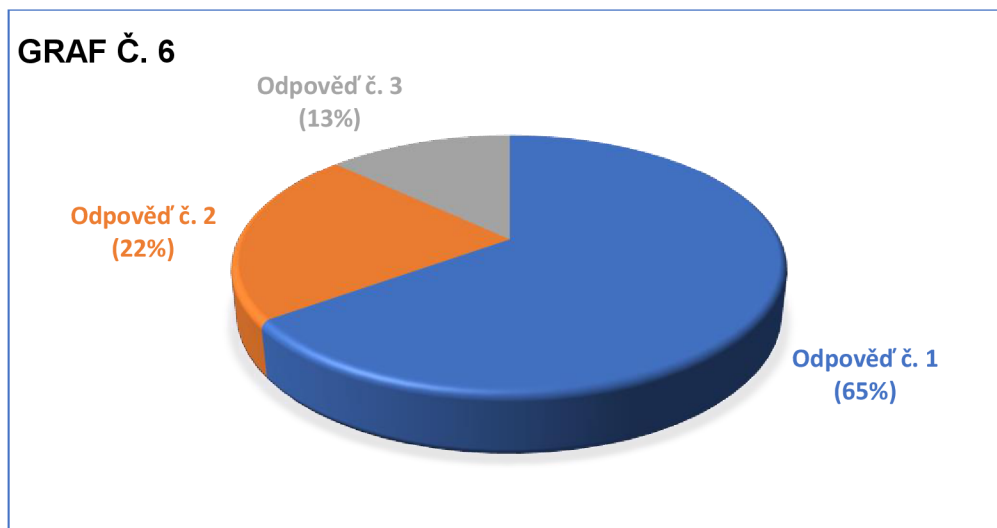
Zdroj: vlastní zpracování

6. Jakým způsobem si na místo přivoláváte kriminalistického technika?

Odpověď č. 1: Integrovaným operačním střediskem

Odpověď č. 2: Dozorčím útvaru

Odpověď č. 3: Přímým kontaktem na kriminalistického technika

Zdroj: vlastní zpracování

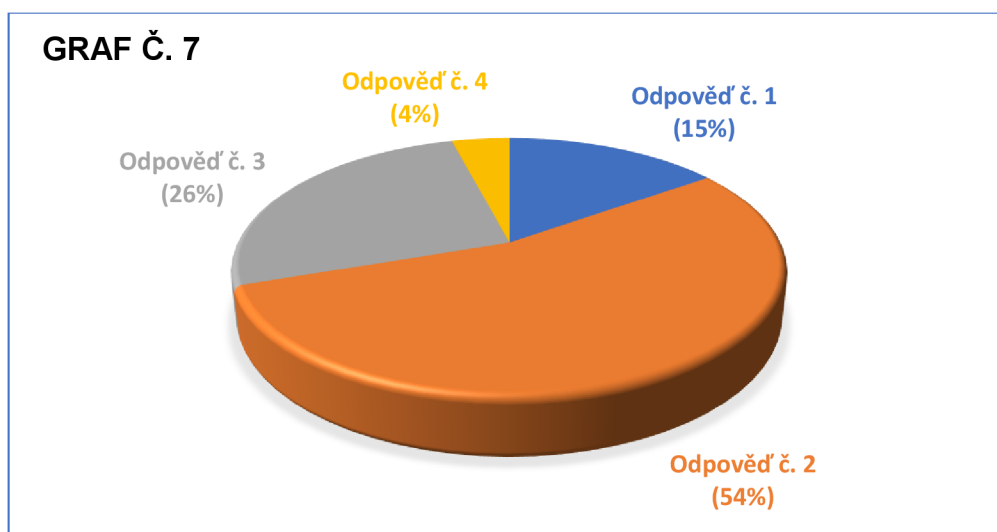
7. V případě nápadu trestné činnosti, konkrétně vloupání do objektu, je vyslána na místo výjezdová skupina SKPV?

Odpověď č. 1: Ano

Odpověď č. 2: Ne

Odpověď č. 3: Provádíme konzultaci

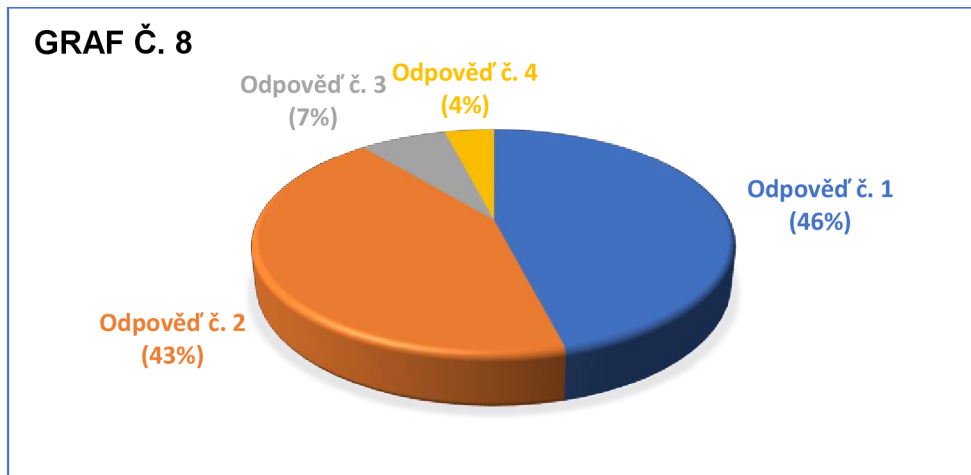
Odpověď č. 4: Jiná

Zdroj: vlastní zpracování

8. Je Vaše oddělení vybaveno prostředky k zajišťování kriminalistických stop?

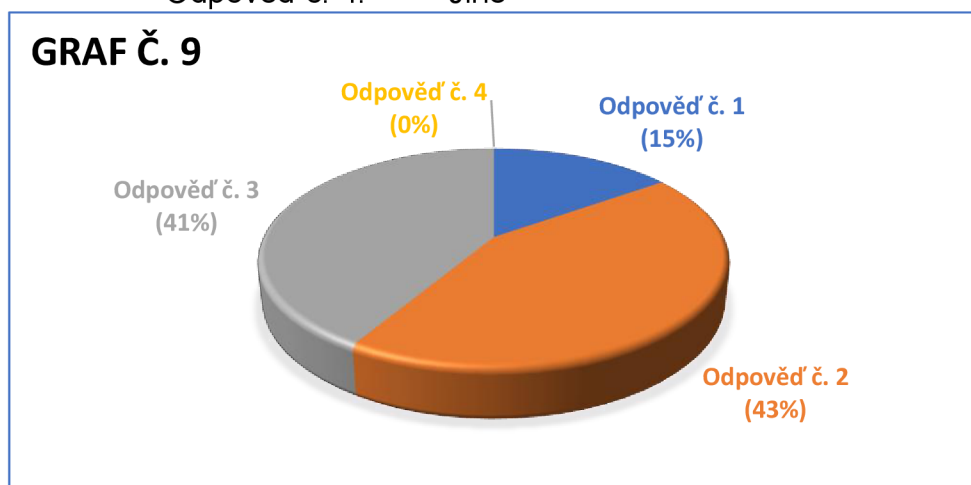
- Odpověď č. 1: Ano
Odpověď č. 2: Ne
Odpověď č. 3: Nevím
Odpověď č. 4: Jiná

Zdroj: vlastní zpracování

9. Setkal jste se na místě činu s neochotou kriminalistického technika při zajišťování kriminalistických stop?

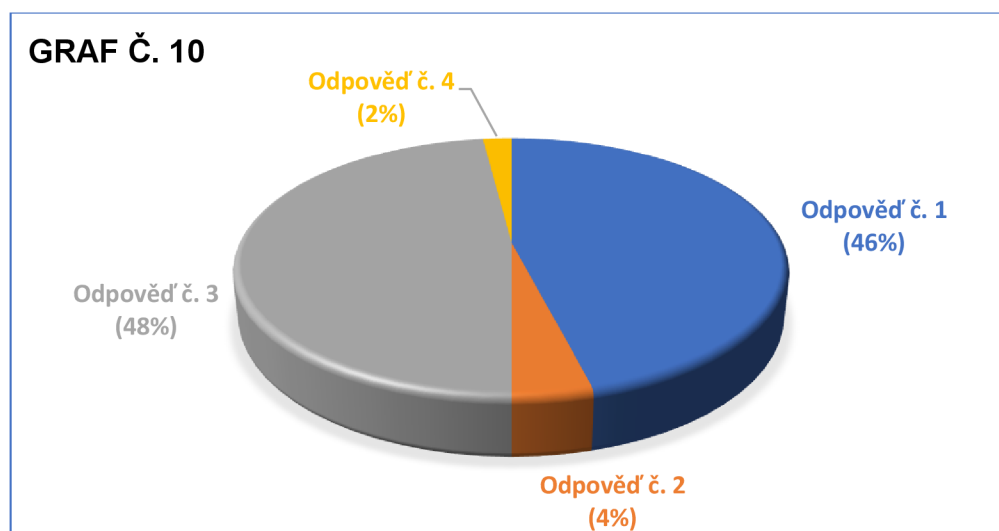
- Odpověď č. 1: Ano
Odpověď č. 2: Ne
Odpověď č. 3: Ano, ale jen výjimečně
Odpověď č. 4: Jiné

Zdroj: vlastní zpracování

10. Při provádění ohledání místa činu necháváte iniciativu vyhledávání kriminalistických stop na kriminalistickém technikovi nebo si vedete ohledání sami a technika jen úkolujete?

- Odpověď č. 1: Ano, nechávám vyhledávání stop na krim. technikovi
Odpověď č. 2: Ne, stopy si vyhledávám sám a krim. technika úkolují k zajištění jednotlivých stop
Odpověď č. 3: Ohledání provádíme společně a konzultujeme veškerý postup
Odpověď č. 4: Jiná

Zdroj: vlastní zpracování

11. Jaký je poměr zajištěných kriminalistických stop na místě činu, když provádíte ohledání místa činu při vloupání do objektu?

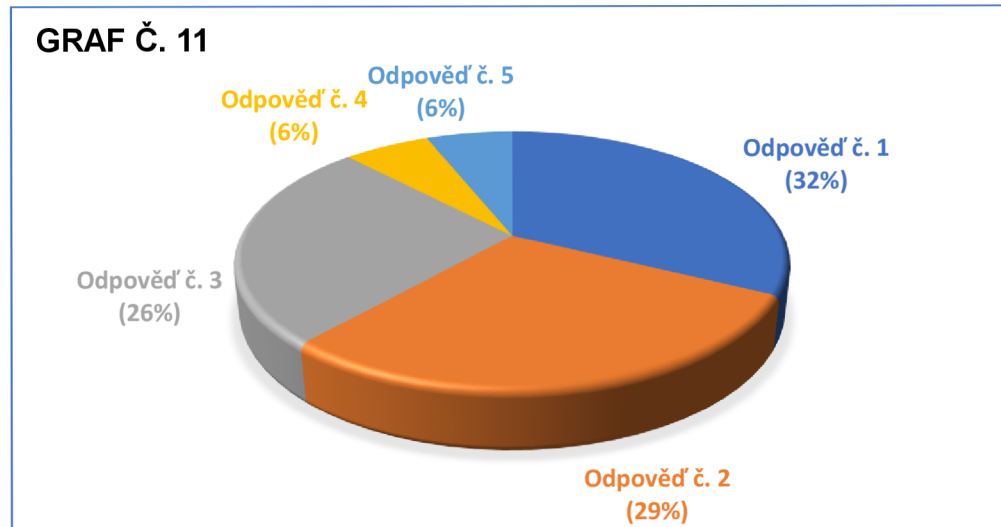
Odpověď č. 1: Daktyloskopické stopy

Odpověď č. 2: Trasologické stopy

Odpověď č. 3: Biologické stopy

Odpověď č. 4: Pachové stopy

Odpověď č. 5: Jiné

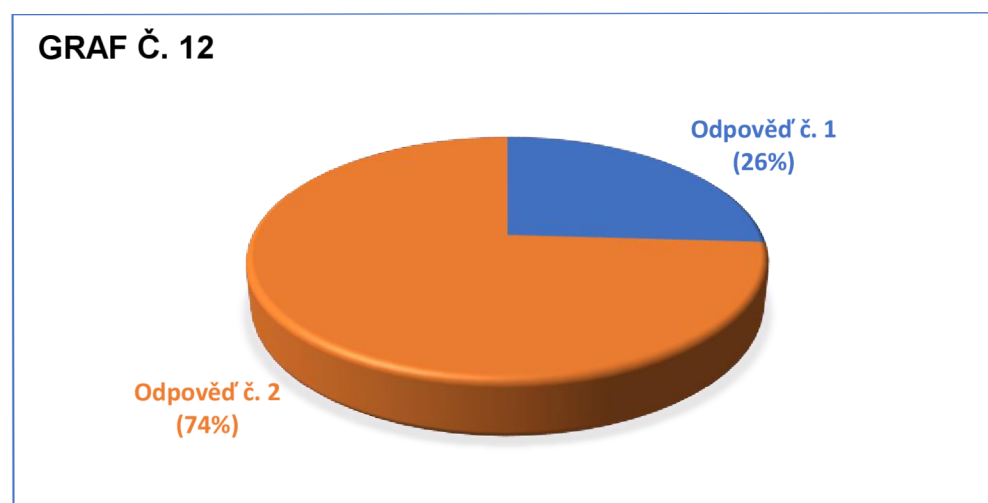

Zdroj: vlastní zpracování

12. Setkal jste se někdy s přístupem kriminalistického technika, že by Vám odmítl zajistit kriminalistickou stopu?

Odpověď č. 1: Ano

Odpověď č. 2: Ne

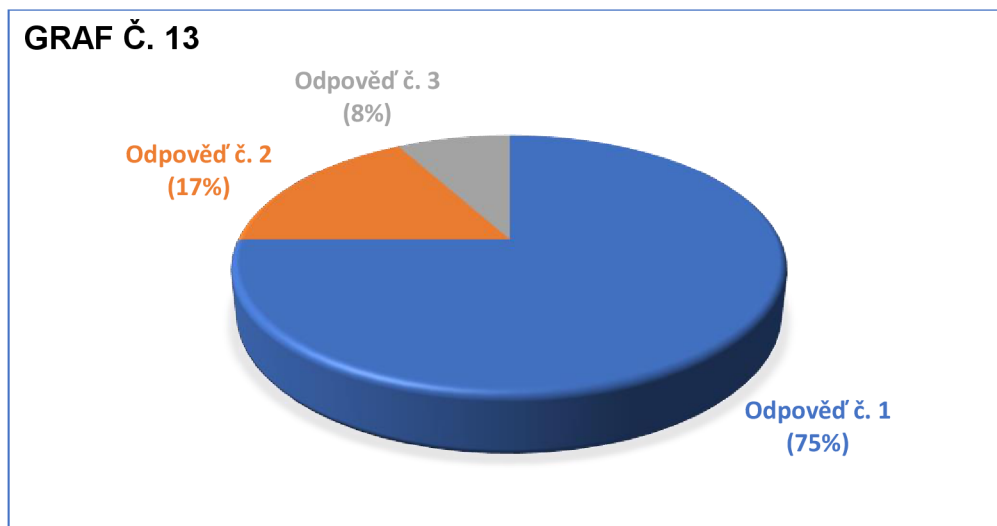
Zdroj: vlastní zpracování

13. Pokud jste v předchozí otázce odpověděl/a ANO, tak z jakého důvodu?

Odpověď č. 1: Odůvodnění krim. technika, že je to zbytečné

Odpověď č. 2: Neochota krim. technika

Odpověď č. 3: Špatný povrch zajištění

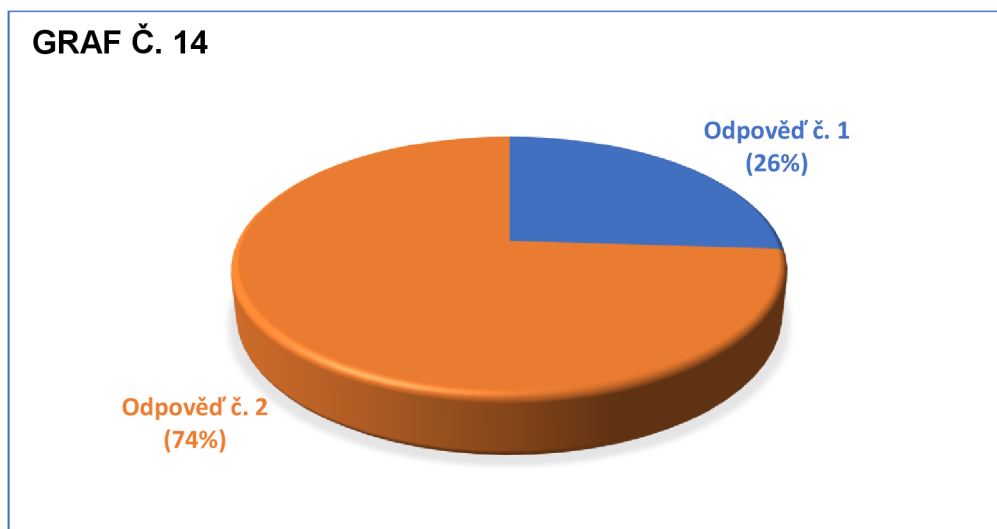

Zdroj: vlastní zpracování

14. Odesíláte ke zkoumání všechny zajištěné kriminalistické stopy nebo jen některé?

Odpověď č. 1: Ano, zasíláme všechny zajištěné kriminalistické stopy

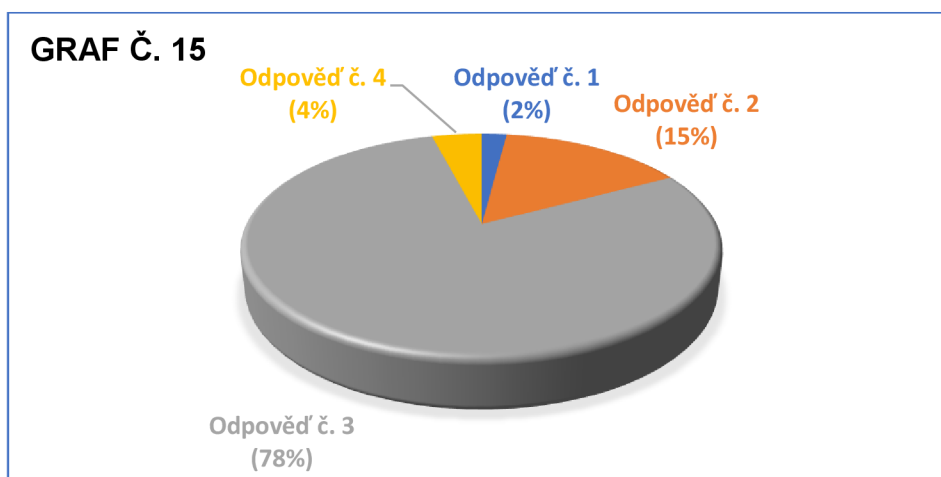
Odpověď č. 2: Ne, zasíláme jen některé

Zdroj: vlastní zpracování

15. Konzultujete s dozorcujícím státním zástupcem, které kriminalistické stopy budete zasílat ke zkoumání a které ne?

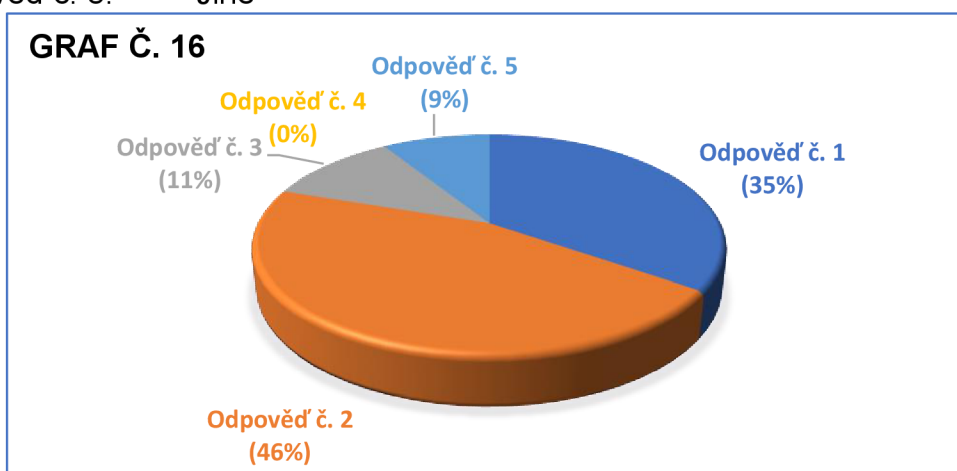
- Odpověď č. 1: Ano, pokaždé
Odpověď č. 2: Ano, jen občas
Odpověď č. 3: Ne
Odpověď č. 4: Jiné

Zdroj: vlastní zpracování

16. Konzultujete s pracovníkem OKTE dobu vypracování odborného vyjádření nebo provádíte jinou konzultaci?

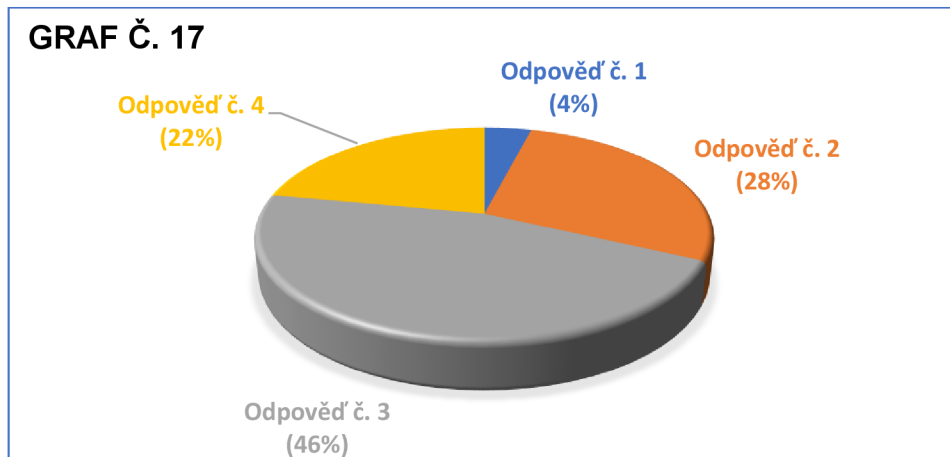
- Odpověď č. 1: Ano, provádím konzultace
Odpověď č. 2: Ne, s pracovníkem OKTE nejsem v kontaktu
Odpověď č. 3: Ano, ale jen pokud mne kontaktuje sám
Odpověď č. 4: Ani nevím, že takové pracoviště existuje
Odpověď č. 5: Jiné

Zdroj: vlastní zpracování

17. Jaká je průměrná doba vypracování odborného vyjádření OKTE k Vámi zaslaným stopám?

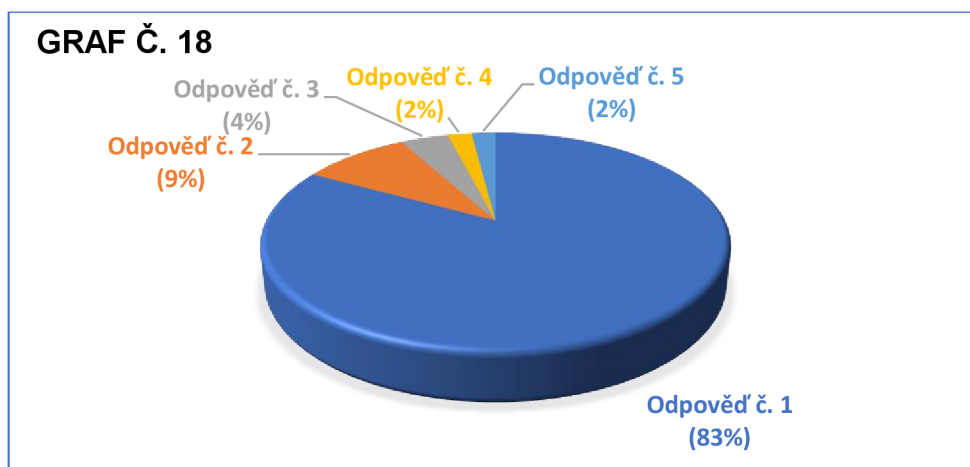
- Odpověď č. 1: do 14-ti dnů
Odpověď č. 2: 14 – 30 dnů
Odpověď č. 3: 1 – 2 měsíce
Odpověď č. 4: více než 2 měsíce

Zdroj: vlastní zpracování

18. Chcete k problematice zajišťování a vyhodnocování kriminalistických stop dodat?

- Odpověď č. 1: Ne
Odpověď č. 2: Zkrátit lhůty zkoumání stop
Odpověď č. 3: Výborná spolupráce s techniky
Odpověď č. 4: Lepší zajišťování biologických stop
Odpověď č. 5: Propojit databáze pachatelů i ostatními zeměmi

Zdroj: vlastní zpracování

8.1.2. Dotazník vyplněn autorem bakalářské práce

Vyplnění dotazníku autorem této bakalářské práce je mimo výše uvedenou statistiku a k odpovědím na otázky je přidán i vlastní komentář.

U první otázky ohledně délky služby u Policie České republiky se autor zařazuje do skupiny 16 až 25 let, kdy tato odpověď byla zastoupena 22 %. U druhé otázky v jak velké obci nebo městě se nachází obvodní oddělení by se autor zařadil v daném okamžiku do nejpočetnější skupiny se 72 %, tedy město nad 3.000 obyvatel, ale před tímto městem sloužil na malém obvodním oddělení v obci s počtem obyvatel do 3.000 obyvatel, tedy nejméně zastoupena skupina policistů 4 %. Ačkoliv autor je služebně zařazen ve městě nad 3.000 obyvatel, skutečný počet policistů na obvodním oddělení je v počtu 1 až 15 policistů. Na obvodním oddělení je vyškolen co by pomocný technik 1 policista, který je ve služebním poměru příslušníka Policie České republiky již 28 let. U otázky, jakým pravidlem se řídí přivolání kriminalistického technika na místo činu by autor volil možnost volné odpovědi a přiklonil se k odpovědi některých respondentů, že se řídí vlastním rozhodnutím. Protože se jedná o malé obvodní oddělení zpravidla bez dozorčí služby, tak kriminalistický technik se přizve přímo telefonicky a sám technik podá zprávu vedoucímu výjezdu a operačnímu důstojníkovi, že vyjíždí na ohledání místa činu. Výjezdová skupina na vloupání do objektu zpravidla nevyjíždí, jen jak uvádí někteří respondenti, tak vyjíždí jen operativec. Na otázku, zda-li je obvodní oddělení vybaveno prostředky k zajišťování kriminalistických stop, tak ano, obvodní oddělení je vybaveno 2 kriminalistickými kufry a srovnávací materiál k daktyloskopickým a trasologickým stopám si vybraní policisté provádějí sami. Například při daktyloskopickém zkoumání byla zjištěna shoda mezi srovnávacím materiálem domácí osoby a kriminalistickou stopou zajištěnou na místě činu. Otázka, zda-li se autor setkal s neochotou kriminalistického technika při zajišťování kriminalistických stopa, tak ano. Ale bylo to hlavně v lidech. Zpravidla déle sloužící policisté na pozici kriminalistického technika nebyli ochotni spolupracovat s mladými policisty odpovědnými za ohledání. Většinou to ale byla společná spolupráce s kriminalistickým technikem na místě činu. Poměr zajištěných kriminalistických stop je nejspíše stejný jak uváděli ostatní respondenti. Další otázka, zda se autor

setkal s přístupem technika, že by odmítl zajistit kriminalistickou stopu, tak ano a je to ve spojení s předešlou otázkou. Důvod nezajištění byla neochota odůvodněna údajnou zbytečností předmětné stopy. Po zajištění kriminalistických stop se zasílají jen ty relevantní, takže odpověď je jako většina respondentů tedy že ne, zasílají se jen některé stopy. Od této předešlé otázky se odvíjí i další otázka a to konzultace s dozorujícím státním zástupcem. Konzultace probíhá, když je pachatel identifikován na základě kriminalisticko taktických stop a následného doznání pachatele. Některému státní zástupci tenhle způsob identifikace pachatele postačuje a netrvá na zaslání zajištěných kriminalistických stop ke zkoumání. Ale pro mnoho státních zástupců to je nedostatečný způsob identifikace pachatele a trvá zaslání všech kriminalistických stop ke zkoumání. Konzultace se znalcem OKTE se provádí zpravidla před odesláním stop mechanoskopických. Spolupráce se znalci je na perfektní úrovni. Průměrná doba vypracování odborného vyjádření ke zkoumaným stopám je 1 až 2 měsíce a není výjimkou u biologické stopy i 9 měsíců.

8.2. Rozhovory

V rámci praktické části byly provedeny rozhovory s policisty oddělení kriminalistické techniky Územního odboru Nový Jičín a Územního odboru Frýdek-Místek a dále pak se se zástupcem vedoucího odboru kriminalistické techniky a expertiz krajského ředitelství policie při Krajském ředitelství policie Moravskoslezského kraje. Cílem těchto rozhovorů bylo zejména zjistit, zda je dána stejná důležitost kriminalistickým stopám vyhledaným a zajištěným na místech trestných činů ve věcné příslušnosti základních útvarů Policie České republiky.

8.2.1. Rozhovor 1

Rozhovor byl uskutečněn na pracovišti OKT Frýdek-Místek se službu konajícím policistou nrap. Markem Starzykem, kriminalistický technik OKT Frýdek-Místek

Vede se na Vašem pracovišti statistika výjezdů?

Po každém výjezdu se provádí zápis o výjezdu, kde se zadává i útvar žadatele. Zápis se provádí do informačního systému Kriminalistického ústavu.

Je nějaký závazný pokyn i nějaký jiný neoficiální, podle kterého máte pohlížet jinak na stopy u trestných činu s horní hranicí trestu odnětí svobody do 5 let a ostatní?

Žádný takový pokyn není a to ani neformální, ke všem případům se přistupuje stejně.

Probíhá vyhodnocení zajištěných stop kriminalistickým technikem versus zkoumané stopy?

Kriminalistický technik provede všech zajištění vyhledaných stop a je na zadavateli (zpracovatel OOP), které stopy zašle ke zkoumání. V okamžiku, kdy OKTE provede zkoumání kriminalistické stopy, zašle OKTE odborné vyjádření i na útvar OKT, který stopu zajistil, takže máme takovou zpětnou vazbu.

Množství zajištěných stop ve smyslu trasologické, daktyloskopické apod.?

Nejvíce se zajišťují stopy biologické, daktyloskopické, trasologické a věcné.

Postup práce kriminalistického technika na místě, co se týče interních aktů řízení?

Vše se řídí závazným pokynem policejního prezidenta č. 100/2018.

Které stopy si kriminalistický technik přebírá na místě?

Přebíráme si pouze pachové stopy, které na místě zajistíme a ty se následně odvázejí na speciální pracoviště. Všechny ostatní stopy předávám na místě policistovi obvodního oddělení.

Jaké používá kriminalistický technik prostředky ke zviditelňování daktyloskopických stop?

Daktyloskopický prášek.

Jste hodnoceni za kvalitu zajištěné stopy?

Vede se neoficiální statistika mezi kriminalistickými techniky zdejšího OKT.

Spolupráce s policisty odpovědnými za ohledání?

Spolupráce převážně dobrá, občas musím usměrňovat policisty odpovědné z ohledání k upotřebitelnosti stopy. Například nepředpokládám, že na stropě, kde je šmouha, tak že zde bude daktyloskopická stopa pachatele.

Proškolují se policisté obvodních oddělení na zajišťování daktyloskopických stop?

Nevím o tom, že by se to nyní školilo.

Které kriminalistické stopy si můžou zajišťovat policisté obvodních oddělení?

Nevím, ale většinou věcné stopy si zajišťují OOP sami.

Mají technici nějaké společné školení se znalci OKTE?

Společné školení nemají, občas školení ohledně balení stop apod.

Kdo rozhoduje na místě, která stopa se zajistí?

Já jako technik na místě rozhodnu, kterou stopu zajistím. Například nezajistím šmouhu jako daktyloskopickou.

8.2.2. Rozhovor 2

Rozhovor byl uskutečněn v terénu při ohledání místa činu se službu konajícím policistou ppor. Zdeňkem Bartošem, vedoucí OKT Nový Jičín, kriminalistický technik.

Vede se na Vašem pracovišti statistika výjezdů?

Ano, statistika je a vede ji Kriminalistický ústav Praha. My jako technici zapisujeme do vlastního systému záznam o výjezdu a tyto údaje se promítnou ve statistice KÚP.

Je nějaký závazný pokyn i nějaký jiný neoficiální, podle kterého máte pohlížet jinak na stopy u trestných činu s horní hranicí trestu odnětí svobody do 5 let a ostatní?

Ne, nic takového není.

Probíhá vyhodnocení zajištěných stop kriminalistickým technikem versus zkoumané stopy?

Ne, nic takového není. Po zajištění stopy tuto zašleme na dožadující útvar a tím naše práce s konkrétní stopou končí. Nemáme informaci o tom, zda-li stopa je odeslána ke zkoumání či nikoliv.

Množství zajištěných stop ve smyslu trasologické, daktyloskopické apod.?

Asi nejvíce zajišťujeme stopy biologické, protože daktyloskopické stopy jsou nejobtížněji vyhledatelné a zejména pak jde o její kvalitu, protože daktyloskopická stopa by měla mít nejméně 1cm². Kdežto u stopy biologické, je zajištění snazší, protože se dělá zajištění stěrem.

Postup práce kriminalistického technika na místě, co se týče interních aktů řízení?

Podle pokynu policejního prezidenta č. 100/2018 se řídíme v rámci oprávnění na místě činu a potom podle pokynu ředitele Kriminalistického ústavu č. 34/2019 zajišťování a balení stop.

Které stopy si kriminalistický technik přebírá na místě?

Na místě po zajištění stopy si všechny z místa odvážíme a na svém pracovišti řádně zaevidujeme, zabalíme a odešleme zpět dožadujícímu útvaru, mimo stop pachových, které zasíláme na odborné pracoviště sami.

Jaké používá kriminalistický technik prostředky ke zviditelňování daktyloskopických stop?

Používáme argenterát nebo také daktyloskopický prášek což je rozemletý hliník. Záleží také na tom, z jakého povrchu stopy snímáme.

Jste hodnoceni za kvalitu zajištěné stopy?

Ne.

Spolupráce s policisty odpovědnými za ohledání?

Když přijedu na místo, tak mne zajímá k jaké události na místě došlo, abych si určil postup, jakým budu postupovat při vyhledávání stop. Na místě činu zpravidla pracuji samostatně. Pokud je ovšem potřeba s policistou odpovědným za ohledání konzultovat některé stopy, tak společně komunikujeme.

Proškolují se policisté obvodních oddělení na zajišťování daktyloskopických stop?

Takové školení pokud vím, tak už není.

Které kriminalistické stopy si můžou zajišťovat policisté obvodních oddělení?

Za zajištění stop na místě je odpovědný policista, který provádí ohledání, takže je na něm, zda-li si na místo technika přivolá nebo nikoliv. Pachové stopy ale zajišťovat nemůžou.

Mají technici nějaké společné školení se znalci OKTE?

Ano, je to v rámci kurzu kriminalistického technika, kdy musíme absolvovat 1 týden stáže na OKTE. Potom ještě dále do 7 let musíme mít 3 denní stáž na OKTE v rámci prolongace.

Kdo rozhoduje na místě, která stopa se zajistí?

Policista odpovědný za ohledání. Technik mu stopy na místě vyhledá a doporučí, které stopy by se měly zajistit.

8.2.3. Rozhovor 3

Rozhovor byl uskutečněn na OKTE Frýdek-Místek s mjr. Mgr. Janem Syslem, zástupce vedoucího OKTE.

Vede se statistika kriminalistických stop?

Ano, takovou statistiku vede Kriminalistický úřad Praha a zde jsou i data o zpracovávaných stopách zdejším OKTE.

Nejčastější chyby při zajišťování stop?

K těmto chybám zpravidla nedochází. Pokud k nějaké chybě dojde, tak je to například špatně zabalená stopa, zejména pak špatně použitý obal, kontaminace stop, špatná digitální fotografie, která je rozmazaná, nebo nafocená ze špatného úhlu. Je to hodně o individuálním přístupu kriminalistického technika na místě činu. Dále to ale také může být špatně zvolená metoda vyvolání stopy, kterou se stopa již může nenávratně ztratit. V tomto případě je lepší, když se celá stopa zajistí in natura a vyvolání stopy provede znalec našeho OKTE.

Kvalita zajištěných stop?

Určitě to má zásadní vliv na zkoumanou stopu, ale technika zajištění je již na velmi vysoké úrovni. Za účelem zkvalitňování či eliminaci chyb při zajišťování a balení stop, se provádí na pracovištích OKTE stáže kriminalistických techniků.

Rozlišují zajištění stopy, které zajistil technik nebo policista OOP?

Ne, zásadně nerozlišujeme, kdo stopu zajistil. Ke každé stopě přistupujeme individuálně a to ať je to kriminalistická stopa zajištěna třeba při krádeži králíků, tak stopa zajištěná na místě vraždy. Jde zde jen o priority, tedy že stopa zajištěna

na místě činu zvláště závažného zločinu vraždy, má vyšší prioritu před stopou zajištěnou na místě přečinu krádeže.

Co ovlivňuje délku vypracování odborného vyjádření?

Je to určitě množství zajištěných stop. Nyní se podle pokynu zasílá jen 5 nejdůležitějších stop, aby znalec nebyl zahlcen mnoha stopami. Ulehčuje to práci respektive kapacity znalců se tím uvolňují. Dalším uvolněním znalců je, když po zahájení trestního stíhání, se již zaslané stopy nevyhodnocují a zasílají se zpět dožadujícímu útvaru.

Kapacity znalců na jednotlivé obory?

Méně vytížené odvětví ustupuje zatíženějším odvětvím jako například, že písmoznalectví ustupuje biologii. Je snahou OKTE navyšovat počty znalců na odvětví chemie, počítačů, biologie a DNA, ovšem zde hraje velkou roli i finanční náročnost tohoto zkoumání. Za finančně nejnákladnější je zkoumání stop právě z odvětví chemie, biologie a počítačů.

Kdo rozhoduje o navýšení počtu specialistů?

Je to systemizací služebních míst podle zákona 361/2003 Sb. o služebním poměru. OKTE si může říct o navýšení počtu znalců, ale jde o volné tabulky. Nyní se tedy tabulková místa přesunují mezi jednotlivými odvětvími.

Poměr odborného vyjádření versus znalecký posudek?

Poměr je cca 90 % odborných vyjádření ku 10 % znaleckých posudků.

Priority zkoumaných stop?

Jak již bylo řečeno, je to dáno závazným pokynem policejního prezidenta č. 275/2016 o identifikačních úkonech.

Jak probíhá zkoumání ? (sled postupů)

Po doručení stopy společně s žádostí se provede administrativní kontrola žádosti, zda-li souhlasí počet příloh, číslo jednacích apod. Pokud administrativně je vše v pořádku, žádost s přílohou, čímž je kriminalistická stopa, je přidělena příslušnému odvětví, kterému je žádost směřována a zde i konkrétnímu znalci.

Znalec po přidělení stopy provede kontrolu žádosti s přílohou, zda-li uvedená příloha, tedy konkrétní stopa souhlasí s obsahem žádosti. Například, pokud je v žádosti napsáno, že předmětem zkoumání má být visací zámek a přílohou je lankový zámek, tak stopa se vrací zpět dožadujícímu útvaru, aby sjednal nápravu. Pokud vše souhlasí, počíná samotné zkoumání, kdy znalec stopu ohledá a následně zkoumá. Pokud jsou dožadujícím útvarem dožadovány nesrozumitelné nebo snad pro povahu stopy nesmyslné otázky, znalec kontaktuje dožadující útvar, aby se tyto nesrovnalosti odstranily. Po zkoumání stopy provede znalec sumarizaci a následně vypracuje odborné vyjádření a toto včetně stopy zasílá zpět dožadujícímu útvaru.

Jaké jsou lhůty vypracování odborných vyjádření?

Lhůty vypracování se odvíjejí od zatíženosti znalců. Odhad termínu vypracování odborného vyjádření je uveden v tabulce na intranetových stránkách OKTE, kdy tyto odhady se zpracovávají podle zatíženosti znalců v předchozím měsíci. V současné době, tedy měsíc březen 2023 je nejvíce zatíženo odvětví chemie, kde je lhůta vypracování cca 4 měsíce, stejně tak počítačová zkoumání, kde je rovněž doba vypracování cca 4 měsíce a genetika je cca 3 měsíce.

8.2.4. Vyhodnocení rozhovorů

Provedenými rozhovory jednoznačně vyplynulo, že na vyhledání, zajištění a následně i zkoumání nemá vliv z jakého trestného činu tato kriminalistická stopa pochází. Jak kriminalistický technik, tak i znalecké pracoviště ke každé stopě přistupují stejně. Jen mezi kriminalistickými technikami různých územních odborů mohou být různé přístupy k vyhodnocování jejich práce a práci se stopou. Protože tato bakalářská práce pojednává o kriminalistické stopě z pohledu základního útvaru Policie České republiky, nebylo cílem rozhovorů se blíže zabývat konkrétními postupy a zajisté by oslovením více policistů zařazených na oddělení kriminalistické techniky například formou dotazníkového šetření přiblížilo více práci kriminalistických techniků s kriminalistickými stopami.

9. Závěr

Předmětná bakalářská práce na téma Kriminologické stopy z pohledu základního útvaru Policie České republiky měla za cíl zjistit, zda kriminologické stopy zajištěné základním útvarem nebo zajišťované kriminologickým technikem pro základní útvary Policie České republiky mají stejné postavení, v celém procesu jejich zkoumání jako kriminologické stopy vyhledávané a zajišťované pro jiný než základní útvary policie.

V prvopočátku byl proveden krátký exkurz do historie kriminologické vědy, protože kriminologická věda je poměrně mladá a od doby vzniku jednotlivých kriminologických technik došlo k velkému progresu ve vývoji kriminologiky. Kriminologické techniky, které ve své době byly co se týče kriminologické identifikace přelomové, se už v dnešní době upozadují a nechávají prostor k rozvíjení nových kriminologických technik.

Po tomto exkurzu do historie byl definován pojem stopa, od kterého je odvozen pojem kriminologická stopa. V práci byly vysvětleny základní principy vybraných kriminologických technik, protože nebylo účelem této bakalářské práce podat vyčerpávající pohled na kriminologické stopy a to z důvodu, že práce se má primárně věnovat kriminologickým stopám, se kterými přichází do styku policisté základních útvarů tedy obvodní a místní oddělení Policie České republiky.

V další části práce byla proto rozebrána legislativa, která se týká práce s kriminologickou stopou a hlavně byla vymezena věcná příslušnost trestných činů základním útvarům policie. Tento krok byl důležitý pro vymezení trestných činů a jejich typických kriminologických stop.

Dále byla popsána práce se stopou v rámci trestního řízení v procesu vyhledání a zajištění kriminologické stopy při ohledání místa činu a to buď samotným policistou základního útvaru nebo kriminologickým technikem. Byl popsán celý postup, co se s kriminologickou stopou děje od příjezdu první hlídky na místo činu až po odeslání stopy ke zkoumání a jejím vyhodnocením podáním odborného vyjádření.

K zodpovězení otázky, zda kriminalistické stopy zajištěné základním útvarem nebo zajišťované kriminalistickým technikem pro základní útvar Policie České republiky mají stejné postavení, v celém procesu jejich zkoumání jako kriminalistické stopy vyhledávané a zajišťované pro jiný než základní útvar policie, bylo použito metody dotazníku a rozhovoru, aby na tuto otázku podaly odpověď. Použité metody ukázaly, že kriminalistické stopy základního útvaru jsou procesně na stejné úrovni, jako kriminalistické stopy kteréhokoliv jiného trestného činu.

Použité metody však ukázaly, že může být nesoulad mezi prací kriminalistického technika a policisty odpovědného za ohledání na místě činu a také je určité prostor ke zlepšení této spolupráce, které by mohlo být odstraněno vzájemných školením.

10. Seznam literatury

KURILOVSKÁ, Lucia, Ivo SVOBODA a kol. *Kriminalistika*. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2017. ISBN 978-80-8054-724-0.

PORADA, Viktor a kol. *Kriminalistická metodika vyšetřování*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007. ***s. ISBN 978-80-7380-042-0.

KONRÁD, Zdeněk a kol. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. 3. nezm. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky. ISBN 80-725-1023-1.

VALERIÁN, Luboš a AUFART Jan. *Kriminalistická metodika*. Ostrava: Ostravská univerzita, Lékařská fakulta, 2011. ISBN 978-80-7464-042-1.

BRUNOVÁ, Markéta. *Dokazování trestné činnosti: s využitím kriminalistických stop a identifikace*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2019. Eupress. ISBN 978-80-7408-196-5.

MUSIL, Jan, KONRÁD Zdeněk a SUCHÁNEK Jaroslav. *Kriminalistika*. Praha: C.H. Beck, 2001. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 80-717-9362-0.

STRAUS, Jiří. *KRIMINALISTICKÉ STOPY S BIOMECHANICKÝM OBSAHEM: Kriminalistické stopy odrážející funkční a dynamické vlastnosti a návyky působícího objektu*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2001.

PORADA, Viktor a Jiří STRAUS. *Kriminalistické stopy: teorie, metodologie, praxe*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-396-4.

STRAUS, Jiří. *Kriminalistická technika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-052-9.

STRAUS, Jiří. *Kriminalistická technika [foto]*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-052-9, s.

Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky

Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník ve znění pozdějších novel

Zákon č. 141/1961 Sb. trestní řád ve znění pozdějších novel

Zákon č. 254/2019 Sb. o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech ve znění pozdějších novel

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 100/2008 o kriminalistickotechnické činnosti ve znění pozdějších novel

Pokyn Policejního prezidenta č. 103/2013 o plnění některých úkolů policejních orgánů Policie České republiky v trestním řízení ve znění pozdějších novel

Pokyn ředitele Kriminalistického ústavu č. 34/2019 k vybraným kriminalistickotechnickým činnostem

Pokyn ředitele Krajského ředitelství Moravskoslezského kraje č. 60/2013, kterým se stanoví dílčí úprava věcné příslušnosti policejních orgánů

11. Přílohy

Seznam příloh

- Příloha č. 1: Seznam stop
- Příloha č. 2: Žádost o odborné vyjádření
- Příloha č. 3.1: Odborné vyjádření, str. 1
- Příloha č. 3.2: Odborné vyjádření, str. 2

Příloha č. 1

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY
Krajské ředitelství policie Moravskoslezského kraje
územní odbor Nový Jičín
oddělení kriminalistické techniky
Svatopluka Čecha 1727/11, 741 01 Nový Jičín

Č. j. KRPT-XXXX/XX-XXXX-XXXXXX

Nový Jičín 19. listopadu 2022
Počet stran: 1

Číslo výjezdu **xxx**

SEZNAM STOP

zajištěných při ohledání místa činu.

Místo : xxxxxxx

Věc : vloupání do bytu

Č. stopy	Obor	Místo zajištění
1)	Daktyloskopická	– na vnější straně skleně skleněné výplně vytlačených balkonových dveří
2)	Daktyloskopická	– na vnější straně skleně skleněné výplně vytlačených balkonových dveří
3)	Biologická	– na víku dřevěné krabičky, odkud měla být odcizena hotovost

Zpracoval:
nrap. xxxx XXXXX

ppor. Bc. xxxxx XXXXX
vedoucí oddělení

Příloha č. 2

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY
Krajské ředitelství policie Moravskoslezského kraje
územní odbor Nový Jičín
obvodní oddělení Frenštát pod Radhoštěm
Rožnovská 240, 744 01 Frenštát pod Radhoštěm

Č. j. KRPT-XXXX/XX-XXXX-XXXXXX

Frenštát pod Radhoštěm
28. listopadu 2022
Počet stran: 2
Přílohy: 1/1

KŘP Moravskoslezského kraje
Odbor kriminalistické techniky a expertiz
ul. Frýdlantská - kasárna MV
738 02 Frýdek Místek

ŽÁDOST O ODBORNÉ VYJÁDŘENÍ z oboru kriminalistika, odvětví daktyloskopie

Podle § 105/1 trestního řádu žádám Odbor kriminalistické techniky a expertiz, ul. Frýdlantská - kasárna MV, 738 02 Frýdek Místek, jako znalecký ústav ve smyslu § 7 zákona č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, zapsaný v oboru kriminalistika podle § 48 zákona č. 254/2019 Sb.,

o zpracování odborného vyjádření ve věci:

NP VLOUPÁNÍ DO BYTU XXXXXX

ze dne: 19.11.2022

místo: xxxxxx č.p. xxx

popis a bližší specifikace skutku:

Neznámý pachatel v době od 08:30 hodin dne 18.11.2022 do 19:30 hodin dne 19.11.2022 ve xxxxxx č.p. xxx, nezjištěným předmětem vypáčil dveře balkónu jednoho z bytu. Čímž způsobil škodu poškozením, v předběžné výši 10.000,- Kč a to poškozenému X.X.. Dále z bytu odcizil hotovost a to ve výši 11.500,- Kč, čímž způsobil škodu poškozenému X.X.. Čímž způsobil předběžnou celkovou škodu ve výši 21.500,- Kč. Stopy: 2 x Dakto, 1 x Bio. Pes: nebyl uveden.

poškozený:

xxxxx XXXXXX, nar. xx.xx.xxxx, svobodný, doklad: xxxxxxxx, trv. bytem xxxxx č. p. xxx,

domácí osoby:

xxxxx XXXXXX, nar. xx.xx.xxxx, svobodný, doklad: xxxxxxxx, trv. bytem xxxxx č. p. xxx,

podezřelý (obviněný):

Za účelem zpracování odborného vyjádření zasílám k posouzení nebo k porovnání v kriminalistických sbírkách:

129.5139.84638035

Příloha č. 3.1

Pomáhat a chránit

POLICIE ČR - KRAJSKÉ ŘEDITELSTVÍ POLICIE MORAVSKOSLEZSKÉHO KRAJE
ODBOR KRIMINALISTICKÉ TECHNIKY A EXPERTIZ

Č.j. KRPT- XXXX/XX-XXXX-XXXX
Č.j. ETR KRPT- XXXX/XX-XXXX-XXXX

Frydek-Místek 14.12.2022

Počet stran: 2

Přílohy

Písemně: 0/0

Věcně: KRPT- XXXX/XX-XXXX-XXXX
Frydek-Místek 14.12.2022
Frydek-Místek 14.12.2022
Frydek-Místek 14.12.2022

POLICIE ČR
Krajské ředitelství policie Moravskoslezského kraje
Územní odbor
Obvodní oddělení
Frenštát pod Radhoštěm

Došlo: 19.12.2022

Č.j. KRPT-

Počet listů: 1

K Č.j. KRPT- XXXX/XX-XXXX-XXXX ze dne 28.11.2022; na OKTE došlo dne 08.12.2022.

ODBORNÉ VYJÁDŘENÍ ve smyslu ust. § 105 odst. 1 tr. řádu z oboru kriminalistika, odvětví daktyloskopie

(vydané v souladu s článkem 7.8 normy ČSN EN ISO/IEC 17025:2018 a dokumentu
ILAC-G19:08/2014)

K případu: Vloupání do bytu
Obec: XXXXXXX
Spácháno: XX.XX.XXXX
Poškozený: XXXXX XXXXX, nar. XX.XX.XXXX
Obviněný: XXXXX XXXXX, nar. XX.XX.XXXX

Ke zkoumání bylo předloženo

st.č. 1 z vnější strany dveří na terasu - folie
st.č. 2 z vnější strany dveří na terasu - folie

Zkoumáním má být zjištěno

1. Zda jsou zajištěné stopy upotřebitelné.
2. Jiná zjištění znalce

Použité metody

V rozsahu akreditace použita metoda SOP č. Dak-M1-S1 - Daktyloskopická identifikace podle charakteristických znaků papírných linií.

Č.j. KRPT- XXXX/XX-XXXX-XXXX
Č.j. ETR KRPT- XXXX/XX-XXXX-XXXX

1

Příloha č. 3.2

Výsledek zkoumání

Stopy č. 1, 2 byly pro nedostatečný počet specifických znaků potřebných pro jednoznačnou identifikaci vyhodnoceny jako **neupotřebitelné** a jako takové byly z dalšího daktyloskopického zkoumání **vyřazeny**.

Daktyloskopické stopy označené č. 1, 2 a kontrolní otisky domácí osoby vracím v příloze **zpět**.

Upozornění: Výsledky zkoušek se vztahují pouze ke zkušebním položkám. Bez písemného souhlasu vedoucího OKTE nesmí být znalecký výstup reprodukován jinak než celý.

Odbor kriminalistické techniky a expertiz Krajského ředitelství policie Moravskoslezského kraje, zkušební laboratoř č. 1600 akreditovaná ČIA dle ČSN EN ISO/IEC 17025:2018.

Odborné vyjádření vypracoval:

kpt. Ing. xxxxx XXXXXXXXX

Vedoucí OKTE:

mjr. Ing. xxxxx XXXXXXXXX